

LETO XXII. Štev. 232
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 6 OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVOBODILNO BOJBO JE ZEAJALA KOT 4-DNEVNIK IN TEDIK OD OSVOBODITVE DO 1. JUL 1951 KOT DNEVNIK NATO PA KOT TEDIK - OD 1. JUNJA 1953 ZEAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z »BORBO«

Čvrsti argumenti Egipta za poravnava spora zaradi Sueškega prekopa

Delegacija iz Egipta na poti v New York

Kairo, 1. oktobra (Associated Press). - Egiptovska delegacija v Varnostnem svetu je odpotovala danes prek Zahodne Nemčije v New York, kjer bo sodelovala v obravnavanju sueškega vprašanja v Varnostnem svetu. Delegacijo vodi zunanji minister Mahmud Fawzi. V njej je tudi šef političnega kabineta predsednika republike Ali Sabri.

širitvi in modernizaciji prekopa. Badui je sinoči izjavil, da je cilj njegovega potovanja v ZDA izključno »tehnično vzdrževanje prekopa«.

Egiptovska delegacija bo bržčas v skladu z egiptovsko pritožbo v Varnostnem svetu poudarila, da so zahodne dežele, predvsem Francija in Velika Britanija, z zbiranjem svojih orožnih sil na Cipru, Malti itd. očitno kršile Ustanovno listino OZN, na katero so se kot članice zavezale, in da so neposredno ogrožale varnost Egipta. Na drugi strani pa bodo egiptovski predstavniki poudarili neutemeljenost zahodne obdolžitve, da je Egipt z nacionalizacijo družbe »ustvaril za mir nevaren položaj«. V tej zvezi v Egiptu poudarjajo, da zdaj celo zahodni strokovnjaki menijo, da pomeni nacionalizacija stare družbe uveljavljanje zakonitih in suverenih pravic Egipta, kar ne more ustvariti položaja, ki bi ogrožal mir. Ko je skrajšal rok koncesije, kar je notranja pravica sleherne države, je Egipt ponudil zainteresiranim deželam ustrezno odškodnino. V Kairu poudarjajo, da torej ni spora o nacionalizaciji, dejstvo, da se zahodne države niso skušale obrniti na mednarodno sodišče, pa dokazuje, da so same priprave o popolni utemeljenosti egiptovskega sklepa.

Druga stran tega problema je po mnenju političnih krogov v Kairu carigrajska konvencija. Toda Egipt je večkrat poudaril, da

se bo tudi odslej ravnal po konvenciji, praksa plovbe po Sueškem prekopu pa je pokazala, da je konvencijo v celoti spoštoval in povsem zagotovil praktično izpolnjevanje njenih predpisov.

Zahodne dežele pa so po soglasnem mnenju političnih krogov izkoristile nacionalizacijo kot povod za frontalni napad na predsednika Naserja in njegovo vlado, ki ju smatrajo za svoja največja sovražnika. V Kairu menijo, da bo egiptovska delegacija poudarila, da grožnje niso popustile niti v trenutku, ko je prišlo sueško vprašanje pred OZN. V Kairu prihajajo vesti o utrjevanju angleških oporišč na Bahreinskem otočju, na Malti, na Cipru in v Libiji. Ta smisel je imel po mnenju Kaira tudi nedavni izraelski napad na Jordanijo. Hkrati presojajo v Kairu sestanki predstavnikov predlaganega »zdrženja uporabnikov« kot poskus, da bi pritisnili na Varnostni svet, in kot ukrep, ki lahko samo še poveča sedanjo napetost.

V Kairu izražajo upanje, da bo Varnostni svet zahteval od zahodnih držav, naj ukrepajo v duhu ustanovne listine OZN. Po tukajšnjih pričakovanjih bi lahko Varnostni svet priporočil vsem zainteresiranim stranem, naj mirno poravnajo sedanji spor, pri tem pa jih tudi opozoril na sredstva in načine za sporazumno ureditev tega vprašanja. V Egiptu mislijo, da je takšna ureditev možna po poti pobud, ki jih je dala egiptovska vlada.

Kitajski narodni praznik

Peking, 1. okt. (Nova Kitajska). Kitajsko ljudstvo slavi danes sedmo obletnico ustanovitve LR Kitajske. Ukaz obrambnega ministra maršala Peng Te Hvajja, ki so ga prebrali tik pred začetkom velike vojaške parade v Pekingu, opozarja na uspehe, ki so jih na Kitajskem dosegli v teh sedmih letih, in na vprašanje Tajvana (Formoze) ter na utrjevanje ameriških vojaških oporišč v bližini Kitajske.

Velike parade se je udeležilo pol milijona ljudi. Paradi so prisostvovali predsednik Mao Ce Tung ter najvišji državni in partijski funkcionarji, kot gostje pa so bili na paradi tudi predsednik Indonezije Sukarno in predsednik nepalske vlade AČari, ki sta na obisku v Pekingu ter vojaške delegacije prijateljskih dežel, med njimi tudi delegacija JLA pod vodstvom general polkovnika Koste Nagya.

Pogajanja o poštnem prometu z Albanijo in CSR

Beograd, 1. okt. (Jugopres). V začetku prihodnjega tedna se bodo začela v Beogradu pogajanja med delegacijami jugoslovanske in albanske vlade za sporazum o pošto-brozjavnem prometu med obema državama.

Sporazum naj bi se nanašal na izmenjavo pošte v medsebojnem in tranzitnem prometu. Z istim sporazumom bodo uredili tudi vprašanje prevoza poštne pakete.

Po pogajanjih z Albanijo se bodo začela bržkone sredi oktobra tudi pogajanja z CSR za podoban sporazum.

Generalpolkovnik Kosta Nagy pri kitajskem obrambnem ministru Peng Te Hvajju

Oddih na Krimu

Včeraj so bili naši državniki na lovu v krimskih gozdovih

Jalta, 1. okt. (Tass) Predsednik FLRJ Josip Broz-Tito s soprogo je davi prispel v vilo, kjer je na oddihu prvi sekretar CK KP SZ Nikita Sergejevič Hruščev. Sem je prispel tudi prvi sekretar CK madžarske delavske stranke Ernő Gerő, ki je prav tako na oddihu na Krimu. Vsi trije so se sprehajali ob obali, kjer so se srečavali z državljani, ki bivajo v sanatoriju »Livadija«. Z njimi so se pogovarjali, nato pa se tudi fotografirali. Pznelje se jim je pridružil predsednik sovjetske vlade Nikolaj Bulganin, ki je prispel iz Sočija na oddih na Krim. Z njimi so bili tudi gostje iz Jugoslavije — podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, predsednik Ljudske skupščine LR BiH Džuro Pucar in veleposlanik FLRJ v Sovjetski zvezi Veljko Mičunović s soprogo. Razen njih so bili navzoči še član prezidija CK KP SZ in prvi sekretar CK KP Ukrajine Kirilenko, sekretar CK KP SZ Breznjeva, sekretar CK KP SZ Furceva, predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta ukrajinske SSR Korčenko, maršal SZ Grečko in armadni general Serov s soprogo ter so-

vjetski veleposlanik v Jugoslaviji Firjubin.

Predsednik Tito, prvi sekretar Nikita Hruščev, Aleksander Ranković in Džuro Pucar so danes odšli na lov v gozdne predele krimskih hribov.

Veleposlanik Vejvoda v Londonu

London, 1. okt. (Tanjug). Novi jugoslovanski veleposlanik v Veliki Britaniji Ivo Vejvoda je prispel danes v London.

Zanimanje Egiptčanov za izdelke naše težke industrije

Beograd, 1. okt. (Tanjug). V Beograd je prispel predsednik Sveta za pospeševanje nacionalne proizvodnje v Egiptu Husein Fahmi. Pri nas si bo med drugim ogledal tovarno orožnih strojev »Ivo Lola Ribar« v Zelčniku, tovarno vagonov in mostovnih konstrukcij »Dragoljub Djordjevič — Goša« v Smederevski Palanki ter tovarno kablov v Svetozarevu.

V LONDONU USTANOVLJAJO »ZDRUŽENJE UPORABNIKOV« SUEŠKEGA PREKOPA

Le še petnajst dežel

vztraja na internacionalizaciji prekopa v smislu načrta zahodnih velikih sil

London, 1. okt. (AFP). Danes dopoldne se je začela v Lancaster Housu konferenca predstavnikov 18 dežel, katere naloga je določiti konkretne smernice za ustanovitev združenja uporabnikov Sueškega prekopa. Konferenco je začel angleški zunanji minister Selwyn Lloyd. Na njej sodelujejo veleposlaniki in visoki komisarji tistih dežel, ki so se načelno izrekle za mednarodno upravo Sueza in so sprejele angleško vabilo na to konferenco. To pa ne pomeni, da so se vse te dežele izrekle tudi za vključitev v združenje uporabnikov prekopa. Tako ima Japonska na kon-

ferenci samo opazovalca, Iran in Pakistan pa sta se že pred konferenco izrekle zoper kakršnekoli gospodarske sankcije.

Po skupni deklaraciji, objavljeni po drugi londonski konferenci, je cilj združenja uporabnikov Sueškega prekopa zaščita koristi njegovih članov, ureditev vprašanja pristojbin za plovbo po prekopu in načina plačevanja pristojbin za uporabo tehniške službe in naprav na prekopu.

Angleški zunanji minister Selwyn Lloyd je v začetnem govoru na konferenci poudaril, da je »združenje uporabnikov« formalno ugotovljeno v imenu 15 dežel. Rekel je, da Japonska, Etiopija in Pakistan »še niso sprejele sklepa o vključitvi v združenje«.

Potem so se začele razprave, v katerih so ustanovili tri posebne odbore: prvi pripravlja poročila o organizacijski sestavi združenja, drugi proučuje praktične probleme plovbe po Sueškem prekopu, tretji pa finansiranje »združenja uporabnikov«. Odbori bodo predložili svoja poročila plenarni seji konference bržčas v sredo zjutraj.

»Združenju uporabnikov« se je pridružil 14 dežel: Avstralija, Danska, Francija, Zahodna Nemčija, Iran, Italija, Nizozemska, Nova Zelandija, Portugalska,

Spanija, Švedska, Turčija, ZDA in Velika Britanija. Delegat Norveške je na konferenci sporočil, da se namerava njegova vlada pridružiti združenju.

V SEPTEMBRU 1192 LADIJ NA SUEŠKEM PREKOPU

Port Said, 1. okt. (AP). Uprava sueškega prekopa je danes objavila, da je plulo v septembru skozi prekop 1192 ladij, lani v istem mesecu pa 1197 ladij.

PROSLAVA SVETOVNEGA DNE OTROKA V LJUBLJANI

Otroku normalen razvoj

Sinoči je bila v opernem gledališču v Ljubljani proslava Tedna otroka. Udeležili so se je predstavniki oblasti, političnih in množičnih organizacij, družbenih organov, prosvetnih in kulturnih ustanov in drugi. Program je zajemal deklaracijske in pevske točke ter zborovske skladbe.

Referat je pripravila predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije tovarišica Ada Krivičeva, ki je zgoščeno prikazala našo družbeno skrb za mater in otroka v zdravi družini. Za to skrb, ki pri nas raste iz leta v leto, je značilno, da ni usmerjena le na obravnavanje dnev-

nih vprašanj socialne, zdravstvene in vzgojne zaščite, marveč je v zadnjem času zlasti z ustanovitvijo svetov za zaščito družine pri občinskih ljudskih odborih poglobila delo ter začela proučevati tudi bistvene probleme s tega področja.

Ze doslej je naša družba vložila velik del družbenih sredstev za otroške dodatke, sistem štipendiranja mladine, postopno razvijanje otroških ustanov, zavodov za zaščito matere ipd. Z vidika našega splošnega gospodarskega razvoja je to zelo velik doprinos, čeprav je s tem za zdaj urejenih le manjši del potreb glede zaščite otroka in družine.

Toda nalog je še veliko. Predvsem mora priti bolj do izraza vloga svetov za vprašanja družine kot preventivnih organov naše družbe. Splošni družbeni razvoj pri nas s hitrim tempom industrializacije ustvarja novik družine z zaposleno ženo-materja. Vse to nakazuje preventivno delo v pravcu razvijanja tistih ustanov in služb, ki bodo naši novi družini v pomoč. Razumljivo je, da homo te naloge uspešno izpolnjevali le, ako razen družbene in društvene iniciative ustvarjamo osnovne materialne pogoje, ki bodo zagotovili načrtno in učinkovito delo. Prevladuje mnenje, da bi bilo treba v ta namen razviti poseb-

ne namenske sklade za otroško zaščito. Pred leti ustanovljeni fondi za zaščito otroka pri ljudskih odborih so žal sedaj marsikje le formalnost. To je nekaj najvažnejših vprašanj, pred katerimi so naše organizacije in ustanove, ki skrbje za rast mladega rodu. Veliko je že storjeno. Tisoči družbenih in strokovnih delavcev iz leta v leto dajejo svoj prispevek za uspešnejše izpolnjevanje te skupne družbene naloge. Njim velja vse priznanje, tudi za tisto drobno delo, ki ga često ne vidimo. Doseženi uspehi pa naj bodo vzpodbuda za nadaljnje delo.

Dvolastniške zadeve med našo deželo in Avstrijo

Beograd, 1. okt. (Jugopres). V Rogaški Slatini se bo 9. oktobra začelo zasedanje jugoslovansko-avstrijske komisije, na katerem bodo razpravljali o nekaterih dvolastniških vprašanjih.

Dvolastniška vprašanja so bila v načelu s sporazumom, ki je bil sklenjen med obema državama v marcu 1953.

VREMENSKA NAPOVED za torek, 2. oktobra

Po jutranji megli v kotlinah sončno, sorazmerno toplo z rahlo oblačnostjo. Temperature ponoči od 5 do 7, v Primorju 15. Žet dan do 25, v Primorju 27 stopinj Celzija. Stanje vremena: Področje visokega zračnega pritiska nad Srednjo Evropo postopoma slabi. Atlantske frontalne mornje pa se zadržujejo ob zahodni obali kontinenta ter se ne pomikajo bistveno proti Alpam.

ŠOLE V ALŽIRU SO PRAZNE

Vedno bolj pogosti uporniški atentati in sabotaže tudi v severnih alžirskih mestih

Pariz, 1. okt. (Tanjug). - Po večeršnjih uporniških akcijah v Alžiru, v katerih je bilo po nepopolnih podatkih huje in laže ranjenih več kot 100 Francozov in drugih Evropejcev, 10 pa ubitih, je prišlo danes v Alžiru znova do velike protifrancoške demonstracije. Muslimanski prebivalci so proglasili »stavko otrok«. Stariši po vsem Alžiru so sklenili, da svojih otrok ne bodo poslali v šole, v katerih bi se moral danes začeti pouk. Prazne učilnice v številnih šolah alžirskih mest in naselij so plod tega, da je muslimansko prebivalstvo sprejelo poziv na bojkot francoskih šol, ki ga je v začetku septembra proglasil alžirsko Fronta nacionalne osvoboditve. Francoški viti ne poročajo o obsegu »stavke otrok«, poudar-

jajo pa, da se v septembru ni vpisal v francoske šole v novem šolskem letu niti en muslimanski otrok.

Na drugi strani sestavljajo danes v Alžiru bilanco zadnjih uporniških akcij, zaradi katerih je francosko vojaško poveljstvo spet v hudih skrbeh. Največ žrtve je bilo v mestu Alžiru, kjer so nacionalisti izvedli štiri atentate na kavarne v francoskem delu mesta. Pri teh atentatih je bilo ranjenih 65 ljudi. Razen tega so bili v hudem spopadu pri Palestri ubiti 4 francoski vojniki. Koliko je bilo ranjenih, ne poročajo. Do uporniških napadov je prišlo tudi na področju Orana. V Tenéju, Ameru, Bufariku in drugih alžirskih mestih je bilo pri uporniških napadih ranjenih več ljudi.

Po nadaljnjih poročilih so sinoči na dveh glavnih ulicah v Alžiru eksplozivne bombe in je bilo pri tem poškodovanih 60 ljudi, 20 pa je bilo hudo ranjenih. Na kraje atentatov so takoj poslali ojačene vojaške in policijske patrulje. Ponoči je bilo še nekaj eksplozij v predmestjih, vendar žrtve ni bilo. V okolici mesta so uporniki napadli dve farmi, požgali žito in uničili vinograde. Hud incident je nastal tudi na področju Učda, kjer je bilo ranjenih 12 ljudi. Tudi v Tlemcenu so bili uporniki na delu.

Danes so uporniki napadli francoska vozila kakih 40 km zahodno od mesta Orleansa v Severnem Alžiru. Pri tem je padlo 5 francoskih vojakov, 3 pa so bili ranjeni.

Spor zaradi Južne Tirolske

Varnostni ukrepi v Bozenu — Kancler o še neurejenih vprašanjih v zvezi z južnotirolsko avtonomijo

Bozen, 1. okt. (Reuter). - Italijanska policija je bila včeraj pripravljena, da bi preprečila morebitne nemire v bozenski pokrajini, kjer je nastala v zadnjem času znatna napetost med Italijani in nemškimi domačim prebivalstvom. Južnotirolska Narodna stranka bi morala imeti včeraj množično protestno zborovanje zaradi krivice, ki naj bi jo italijanska vlada storila pri uveljavljanju italijansko-avstrijskega sporazuma o avtonomiji Južne Tirolske. Na drugi strani je neoblaščno italijansko socialno gibanje napovedalo protidemonstracije. Do obeh zborovanj pa sploh ni prišlo, ker so jih oblasti zabranile, da bi preprečile spodbude. Iz sosednih pokrajin so potekali v Južno Tirolsko policijske okrepitve. Na področju Bozena je bilo včeraj mirno. Nemško prebivalstvo je pozno ponoči prižgalo v planinah okrog Bozena in Brixena na stotine kresov v protest proti prepovedi zborovanja Narodne stranke.

Dunaj, 1. okt. (Reuter). - Avstrijski kancler Julius Raab je sinoči izjavil, da so, kot je videti, bistvene razlike v glediščih Italije in Avstrije o vprašanju Južne Tirolske. Avstrijska vlada bo v kratkem pripravila nove predloge. Avstrija je pred 10 leti prišla v pariško pogodbo, s katero so zagotovili Južni Tirolski določeno avtonomijo. Avstrija je

IZ LJUDSKE SKUPSCINE LR SLOVENIJE

RAZPRAVA O PREDLOGU zakona o cestnem skladu

in nekaterih drugih zakonih

Včeraj sta v prostorih Ljudske skupščine LRS bili seji obeh odborov za gospodarstvo Ljudske skupščine Slovenije. Oba odbora sta razpravljala o predlogu zakona o cestnem skladu, o predlogu sprememb in dopolnitve zakona o skladih za urejanje voda, nadalje o spremembah in dopolnitvah zakona o skladih za obnovo, gojitev in varstvo gozdov ter o predlogu zakona o republiškem skladu za pospeševanje kmetijstva v Sloveniji.

Seje odbora za gospodarstvo Republiškega zbora se je kot zastopnik Izvršnega sveta udeležil podpredsednik Izvršnega sveta LRS Viktor Avbelj, medtem ko je seji Odbora za gospodarstvo Zbora proizvajalcev v imenu Izvršnega sveta prisostoval Tone Bole. Na sejah so vsi štirje zakoni bili posebej utemeljeni. Poudarjeno je bilo, da proračunske sklade ustanovljamo, če določena proračunska sredstva namenimo za financiranje kakšne trajne dejavnosti ali pa če je to potrebno zaradi posebnega načina gospodarjenja in razpolaganja z namenjenimi sredstvi. V naši republiki je bil z zakonom in deloma z izvršilnimi predpisi podrobneje urejen samo režim vodnih skladov in gozdnih skladov, medtem ko sta bila kmetijski in cestni sklad ustanovljena, podrobneje pa njuj režim z republiškimi predpisi še ni bil urejen.

Predlog zakona o cestnem skladu ureja samo temeljna vprašanja statusa in upravlja-

nja republiškega cestnega sklada, ki že obstaja. Prav tako se zaradi prilagoditve vodnih skladov, ki v Sloveniji že obstajajo, predlaga zakon o vodnih skladih v obliki prečiščenega besedila zakona o skladih za urejanje voda iz leta 1955.

V Odboru za gospodarstvo Zbora proizvajalcev je v zvezi s predlogom zakona o cestnem skladu ljudski poslanec inž. Anton Koželj postavil vprašanje, koliko znaša škoda, ki jo utrpijo motorna vozila zaradi izredno slabih cest. Inž. Rudolf Cimuliti mu je odgovoril, da znaša ta škoda 10 dinarjev od bruto tonskega km pri vsakem vozilu ali z drugimi besedami: 6 do 7 milijard dinarjev letno. Pri tem pa so upoštevane samo ceste I. in II. reda. V istem odboru je bilo tudi izrečeno mnenje, da je vzrok za tako veliko število nesreč v Sloveniji, in sicer 5-krat več kot znaša evropsko povprečje, razen nediscipliniranosti in alkoholizma tudi v tem, ker so naše ceste ozke in

izredno slabe ter je nemogoče po njih voziti varno in hitro. Zato se je večina strinjala z mnenjem ljudskega poslanca Antona Koželja, da je treba najprej poskrbeti za dobre ceste in šele nato za vozila, ne pa obratno.

V obeh odborih so vsi štirje zakoni z eno samo spremembo bili soglasno sprejeti in bodo predloženi Ljudski skupščini LRS v potrditev, prej pa bosta še o njih razpravljala danes oboja zakonodajna odbora. Ar.

Komisija za Dravo se bo sestala danes v Lienzu

Danes se bo začelo drugo redno zasedanje avstrijsko-jugoslovske komisije za Dravo v Lienzu v Avstriji. Proučevali bodo že prej planirani odvod reke Zille v Italijo. Prav tako bodo izmenjali izkušnje in mnenja o vodnogospodarski izgradnji Drave ter o izgradnji hidrocentral na Vzhodnem Tirolskem.

Uvoz melioracijske opreme iz SZ

Te dni se bodo začela pogajanja s sovjetskimi izvozniki o izročitvi opreme za melioracije, kot je bilo to določeno v sporazumu o investicijskem posojilu med Jugoslavijo in SZ. Pogajali se bodo o uvozu 92 bagrov, 80 buldožerjev, 50 skreperjev in 50 vibracijskih nabijačev, 30 delavnic za popravilo melioracijskih strojev in druge opreme.

NAŠ INDUSTRIJSKI IZVOZ se bo še znatno povečal

Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino daje milijardna dinarska in devizna sredstva za povečanje proizvodnje za izvoz

Naš industrijski razvoj nam nudi čedalje večje možnosti za boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti za izvoz in sploh za povečanje izvoza. Ze letos je izvajanje novih smernic naše ekonomske politike pripomoglo k povečanju industrijskega izvoza, kakor tudi k izboljšanju strukture izvoza, kjer zavzemajo čedalje večji delež proizvodi višje stopnje obdelave. Ze v prvih treh četrtletjih je vrednost celotnega našega izvoza preselila lanski izvoz v istem razdobju za 16 milijard ali za nad 30 odstotkov.

Prihodnje leto pa bomo industrijski izvoz lahko še povečali. Družbeni plan za prihodnje leto bo verjetno predvideval povečanje industrijske proizvodnje za okrog 15 odstotkov nasproti povečanju za 10 odstotkov, kolikor je določeno v družbenem planu za letošnje leto. To povečanje industrijske proizvodnje v prihodnjem letu pa ne bo slonelo toliko na vključitvi novih industrijskih zmogljivosti, kakor na boljšem izkoriščanju obstoječih zmogljivosti in notranjih rezerv za večjo in kvalitetnejšo proizvodnjo, predvsem tudi za izvoz. Mnoga naša industrijska podjetja, ki so se zaradi omejitve investicij znašla v težavem položaju, so dosegla že lepe uspehe s tem, da so preorientirale proizvodnjo na izvoz, da se industriji olajša taka preorientacija, je bilo izdanih že mnogo ukrepov, ki zagotavljajo ugodnejše pogoje zlasti za preskrbo industrije z reprodukcijskim materialom. Proces stabilizacije trga omogoča postopno sprostitvev izkoriščanja sredstev za potrebe reprodukcije. Tudi kreditna politika se uspešneje vsklajuje s potrebami proizvodnje, proučuje pa se še novi ukrepi za povečanje industrijskega izvoza zlasti v strojegradnji in elektroindustriji. Pri tem zavzema važno vlogo nova Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino (Jugobanka).

Na sobotni konferenci izvoznikov v okviru Prvega sejma iz-

voznih artiklov Jugoslavije v Ljubljani so udeleženci z zanimanjem sledili izvajanjem generalnega direktorja Jugobanke dr. Toma Granfila, ki je prikazal velike možnosti za povečanje proizvodnje za izvoz ob pomoči banke. Prevzela je nalogo sodelovati pri usmerjanju naše zunanje trgovine s raznimi oblikami dinarskih in deviznih kreditov. Skupaj s krediti za obratna sredstva zunanjetrgovinskih podjetij, prevzetih od Narodne banke, je stanje izkoriščanih kreditov pri Jugobanki konec avgusta doseglo že 56 milijard din, pri čemer odpade nad 5 milijonov dolarjev na kratkoročne devizne kredite. Ni pa važen samo obseg poslov, marveč je še važnejši nov način poslovanja te banke, ki je administrativni način odobranja kreditov do cela zamenjala s poslovnim načinom kreditiranja, ki pa seveda zahteva podrobnejše proučevanje konkretnih poslov in tesnejšo povezavo s podjetji. Nov način poslovanja se kaže tudi v hitrem ukrepanju, kar je zlasti važno pri zunanjetrgovinskih poslih. Tesne stike s podjetji vzdržuje banka s pomočjo podružnic, ki odobravajo nad 99 odstotkov vseh kratkoročnih poslov.

Odobranje deviznih kreditov na poslovni način je nova vrsta dejavnosti te banke, ki je šele v razvoju. Mišljeni so predvsem devizni krediti za uvoz reprodukcijskega materiala, ki je potreben pri proizvodnji za izvoz. Sicer se pri dodeljevanju deviz po Narodni banki v krogih upoštevajo tudi potrebe uvoza reprodukcijskega materiala za proizvodnjo blaga za izvoz, vendar so potrebna še dopolnilna devizna sredstva v ta namen, ki jih daje Jugobanka za vse rentabilne izvozne posle, če se pojavljajo in jih ni mogoče vnaprej predvideti. Seveda se mora pri tem podjetje zavezati, da bo ta material porabilo izključno za proizvodnjo za izvoz. Tako ima zdaj industrija, ki sklepa nove izvozne posle, vse možnosti zagotoviti si potreben reprodukcijski material za izvozno proizvodnjo, izposojene devize pa potem vrne od izkupička pri izvozu. Krediti te vrste so še novi in se jih naša industrija še dovolj ne poslužuje. Banka pa ima možnosti te devizne kreditne šiririti. V celoti računajo pri banki, da se bo plasman vseh deviznih kratkoročnih kreditov prihodnje leto še povečal za približno 4-kratni dosedanja obseg.

PRILAGODITEV CEN

in povečanje asortimana pšeničnih izdelkov

Konec avgusta letošnjega leta je Skupnost podjetij LRS za promet z žitom pšenice pšenično moko tipa 400 (bela 0, OG, OGG in pšenični zdrob) od 78 dinarjev na 72 dinarjev za kilogram. Ta sklep Skupnosti je bil posledica stalnega naraščanja zalog pšenične moke tipa 400, katera je zaradi velikega razpona v ceni med kraino moko tipa 1.100 po 47 do 51 din za kilogram in belo moko tipa 400 po 75 dinarjev za kilogram, ostajala v skladiščih.

Ta procentev bele moke je nekoliko omilila stanje na trgu, ni pa rešila problema zalog in tudi ne razpona v ceni. Zato je bila Skupnost podjetij LRS za promet z žitom pristopila k podvzeti nadaljnje ukrepe, da uredi ta problem, seveda v mejah jugoslovskega standardov v metju pšenične moke in določeni cen. Sklenila je, da bo v mesecu oktobru uvedla v prodajo naslednje tipe pšeničnih izdelkov po naslednjih grozističnih cenah: pšenična moka tipa 1.200 po 47 din za kilogram, pšenična moka tipa 1.100 po 51 din, pšenična moka tipa 1000 po 55 din in pšenična moka tipa 400 po 45 din za kilogram.

Dosedanja kraina moka tipa 1.100 bo boljše kakovosti, saj se bo iz 100 kg pšenice mlelo le 14 kg bele moke tipa 400 in 66 kg kraine moke tipa 1.100 na-

Kaj bo obravnavala Zvezna ljudska skupščina

na letošnjem jesenskem zasedanju

Beograd, 1. okt. (Tanjug). Zvezna ljudska skupščina bo to jesen obravnavala več zakonskih osnutkov s področja sodstva, gospodarstva in socialne politike.

Odbor za organizacijo oblasti in upravo je že obravnaval osnutek zakona o pravdnem postopku, zdaj pa je ta osnutek pred zakonodajnim odborom. Odbor za organizacijo oblasti in upravo bo začel jutri obravnavati osnutek zakona o upravnem postopku. Oba zakonska osnutka prideta bržčas na dnevni red na prihodnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine, ki se bo začelo konec oktobra. Skupščina bo na prihodnjem zasedanju obravnavala

tudi referat sekretariata za zakonodajo Zveznega izvršnega sveta o potrebi po uveljavljanju zakonitih predpisov o stanovanjski lastnini, o uporabi stanovanj, o financiranju stanovanjske izgradnje in o upravljanju stanovanjskih zadrug.

Organi Zveznega izvršnega sveta že precej dolgo pripravljajo vrsto drugih zakonov. Zdaj pripravljajo zakonite predpise o volitvah predstavniških organov, dalje zakon o zaščiti zakonitosti in samoupravnosti in osnutek zakona o javnih uslužbenih. Razpravljajo tudi o zakonu o zdravstvenih delavcih in pripravljajo osnutek zakona o referendumu. S področja gospodarstva pripravljajo osnutek zakonov o zbornicah, o bankah, o skladih, o davku na dohodek in še nekatere druge. Kmalu bodo pripravljali tudi osnutki zakonov o advokaturi, o avtorskem pravu in o arhivih.

Nekatere teh zakonskih osnutkov bodo poslali Zvezni ljudski skupščini do konca letošnjega leta. Razen tega svetujejo v Zveznem izvršnem svetu družbeni plan za prihodnje leto ter plan perspektivnega razvoja našega gospodarstva.

Priprave za jesensko setev

Na včerajšnjem sestanku Zvezne komisije za setev so proučili, naj bi v naslednjih dneh čimprej končali z žetvijo, da bi se tako lahko pravočasno začelo jesensko oranje in setev. Zetev poznih posevkov še traja skoraj v vseh pokrajinskih deželah. Edinole v Srbiji, Makedoniji in BiH je žetev pred zaključkom. Deževje je bilo samo v Sloveniji. Zato pripravljajna dela za setev samo v tej republiki potekajo brez težav.

Od komisij za setev v okrajih pričakujejo, da bodo v sodelovanju z zadrugami posvetile večjo pozornost preskrbi s semeni, mehanizaciji in preskrbi z umetnimi gnojili. Marsikje kmetijski proizvajalci nestrkno uporabljajo umetna gnojila.

Jubilejna Linhartova sezona v Drami

S seje upravnega odbora SNG

Ljubljana, 1. okt. Na pragu nove gledališke sezone so danes dopoldne razpravljali na seji upravnega odbora SNG o problematiki obeh osrednjih gledaliških hiš, predvsem o slovenski Drami.

Iz daljše razprave povzemamo le nekaj glavnih misli in ugotovitev: Dokončno je bil izdelan gledališki repertoar za jubilejno Linhartovo sezono 1956/57. Drama bo dala 10 abonmamskih predstav, eno predstavbo bodo posvetili mladini, ena pa bo izvedena v okviru bralnega večera. Na programu so naslednja dela: Cankarjevo »Pohujšanje v dolini Sentflorjanski«, s katerim bo Drama začela svojo novo sezono, Bratka Krefta »Kranjski komedijanti« ter »slovenski gledališki omnibus: Levstikov »Juntez«, Zupančičeva »Noč na verne duše« ter Mahničev »Soldaški mizerer«. Klasko in tujo sodobno dramatiko bodo zastopali naslednji avtorji: Sofokles s »Kraljem Edipom«, Shakespeare s »Henrikom IV.« II. del, Molière s »Solo za moža« in »Izsiljeno ženitvijo«, Brecht s »Kavkaskim krogom s kredos«, Priestley s dramo »Odstranite norca«, Neval z dramo »Se danes zahaja sonce nad Atlantidom«, Miller s »Pogledom z mostu«, in Nash s komedijo »Mojster za dež«.

Vodstvo Drame si prizadeva, da bi uvedli in na dan 11. decembra, obletnico Linhartovega rojstva, podeljevali stalno vsakoletno nagrado za najboljšo režijo, možko in žensko vlogo, inscenacijo in za dramskega slovenskega

pisca. Nagrade naj bi zaobjemale dejavnost vseh slovenskih gledališč.

V okviru Linhartove proslave namerava Drama privediti v Moderni galeriji gledališko razstavo, izdati almanah, ki naj prikazuje rast slovenskega gledališča ter organizirati predavanja o gledališki umetnosti.

Veliko skrb povzroča Drami še vedno neurejena neposredna okolica dramske hiše, ki bi jo bilo na Linhartovo proslavo vsakakor treba urediti.

S posebno ostrino se je letos pojavil pred Dramo neurejeni in vsako leto pravzaprav bolj zapleteni problem odnosov med gledalištem in filmom, se pravi, kako vskladiti delo pri eni in drugi ustanovi tako, da bi filmi bili lahko pravočasno in v najkrajšem času posneti, da pa zaradi tega ne bi delo v Drami trpele.

Nič manjši problem ni pomankanje moškega igralskega kadra srednjega rodu, zato namerava vodstvo Drame razpisati za prihodnjo sezono javen razpis za pet do šest igralcev, da bi tako preprečila krizo, ki v nasprotnem primeru grozi temu ansamblu.

Drama bo gostovala v Novem Sadu, Dubrovniku, Beogradu in Zagrebu, in morda še kje, doma pa v Radovljici (ob Linhartovih proslavah) ter v Trbovljah ob otvoritvi nove gledališke hiše.

Pri Operi je še vedno osrednje vprašanje izpopolnitve orkestra, oziroma koordinacija dela z orkestrom Slovenske filharmonije.

Konferenca jadranskih ribičev

V Izoli se je včeraj začela konferenca Združenja pomorskega ribištva Jugoslavije — sekcije za ribolov. V tej sekciji je nad 150 ribiških zadrug, podjetij in drugih ribiških organizacij Crnogorskega Primorja, Dalmacije in Istre. Na konferenci so razpravljali o izkoriščanju in razdelitvi sredstev ter o ribiški oprmi. Danes bo konferenca obravnavala načrt za 1957. leto, ki med drugim predvideva tudi velik porast ribiške flote; v petih letih naj bi zgradili 32 ladij za ribolov na morju.

O OTROŠKI PARALIZI in ukrepih proti njenemu razširjanju

Beograd, 1. okt. (Tanjug). Jugoslovanski znanstveni delavci za vprašanja otroške paralize so na predvčerajšnjem sestanku v Srbski akademiji znanosti sklenili, da bodo stari vrsto ukrepov, s katerimi bi dosegli boljše uspehe v spoznavanju, zatiranju in zdravljenju te bolezni. Ugotovili so, da se pojavlja otroška paraliza pri nas že nekaj deset let, toda samo kot redko obolenje v paralični obliki.

Zadnja leta pa število obolenj za to boleznijo postopoma narašča, tako da je dobila v nekaterih krajih značaj epidemije. Leta 1953 se je pojavila epidemija otroške paralize na Hrvaškem in v Sloveniji, zdaj pa tudi v nekaterih krajih Srbije in Slovenije. Zdaj zbole za otroško paralizo tudi starejši otroci in odrasli, česar prej ni bilo, razen tega pa se pojavlja ta bolezen v nevarnejši obliki kakor prej in zahteva poseben postopek v zdravljenju.

Znanstveniki predlagajo, naj bi ustanovili zvezni odbor, ki bi uveljavljal določene ukrepe v boju proti otroški paralizi. Razen znanstvenega proučevanja menijo naši znanstveniki, da bi bilo treba pri vsaki infektivni kliniki ali bolnišnici ustanoviti poseben od-

delek za otroško paralizo, ki bi bil opremljen s sodobnimi napravami in ki bi imel sposobne strokovne kadre. V teh oddelkih bi zdravili tudi najbolj nevarne oblike te bolezni in v njih bi se šolal tudi strokovni kader.

Za nadaljnje zdravljenje otroške paralize je po mnenju naših znanstvenikov potrebno, da bi v vsaki republiki ustanovili središča za rehabilitacijo bolnikov. Razen tega naši znanstveniki predlagajo, naj bi v vsaki republiki usposobili po enega izmed zdravilnih vrstev, v katerih bi se zaključilo zdravljenje otroške paralize. Kar se tiče preventivnih ukrepov, so se znanstveniki sporazumeli, da je treba poskrbeti za pasivno in aktivno zaščito prebivalstva.

Hranilne vloge in potrošniška posojila se stalno višajo

Kot vsak mesec, so tudi v avgustu letos hranilne vloge v Sloveniji porastle za nadaljnjih nekaj več kot sto milijonov. Tako smo dosegli v Sloveniji 4,509 milijarde hranilnih vlog, ali za eno milijardo več kot je bilo stanje konec avgusta lanskega leta. Postopoma kot hranilne vloge raste tudi število vlagateljev. Tudi v tem pogledu moramo ugotoviti, rekli bi, neko zakonitost, in sicer, da se dvigne število vlagateljev mesečno za okoli 1000. Njihovo število je bilo ob koncu avgusta 337.478.

Ko govorimo o denarnem varčevanju, moramo ugotoviti še nekaj posebnosti. Največ hranilnih vlog je doslej seveda v podružnicah Narodne banke, in sicer za 1,754 milijarde. Vendar pa, kot kaže, Narodna banka ne bo več dolgo na prvem mestu, ker se ji z veliko naglico približujejo — mestne hranilnice. Te so imele konec avgusta že nad poldrugo milijardo hranilnih vlog. Tem slede komunalne banke z več kot 640 milijoni, hranilno kreditni odseki pri kmetijskih zadrugah z več kot pol milijarde in končno zadrzne hranilnice in posojilnice s komaj 53 milijoni.

Vzroki za tako stanje so različni. V prvi vrsti je treba računati, da bo Narodna banka zgubila mnogo vlagateljev, ker se je njena mreža podružnic zelo skrčila zaradi reorganizacije in s tem zvezane opustitve številnih podružnic. Vloge ukinjenih podružnic prevzemajo v prvi vrsti komunalne banke, na katere Narodna banka prenaša tudi vse vloge svojih ukinjenih podružnic. Za mestne in krajevne hranilnice pa predstavljajo hranilne vloge glavni vir njihovih sredstev in je zato razumljivo, da je

težišče njihovega dela na zbiranju hranilnih vlog. Pri tem se poleg močne propagande poslužujejo tudi bolj učinkovitih sredstev. Med njimi naj omenimo zlasti v zadnjem času vedno pogostejše vihanje obresti na hranilne vloge. Tako nekatere hranilnice nudijo že do 6 in pol-odstotne obresti za hranilne vloge, česar n. pr. Narodna banka ne more, oziroma nudi višje kot 5% obresti le na vloge, vezane na določen rok. O ekonomski upravičenosti tega ukrepa je seveda težko govoriti, vsekakor pa je njegova posledica na drugi strani povišanje obresti za kredite, ki postanejo s tem dražji.

Dokler bo trajala potreba po kreditih za vsako cenov, je povišanje obresti razumljivo, da kot rečeno o ekonomskih posledicah ne govorimo.

Tako kot hranilne vloge, rastejo mesečno tudi potrošniška posojila. Tudi v tem primeru znaša porast števila tistih, ki ne jemajo potrošniška posojila mesečno okoli tisoč, višina posojil pa naraste mesečno za kakih 100 milijonov, včasih manj. Tako smo imeli v Sloveniji konec avgusta 107.492 koristnikov potrošniških posojil ali za 867 več kot v juliju. Skupni znesek posojil pa je dosegel višino 2,521 milijarde ali za 105 milijonov več kot v juliju.

Kot je razumljivo, je bilo največ potrošniških posojil najetih za nakup industrijskega blaga. Lahko rečemo, da je šla večina v avgustu najetih posojil ravno v te namene, saj za kurivo in druge potrebe skoraj ni bilo najetih novih posojil. Ob lepem vremenu so ljudje pozabili na kurjavo in na druge potrebe. Poleg tega pa je prav v avgustu

trgovina nudila mnogo industrijskih predmetov, ki so si jih kupci želeli in po katerih so čutili veliko potrebo. Saj je znano, da je bila večina uvoženih predmetov razprodanih takoj, mnogi celo, preden so prišli v trgovino po nekakih seznamih (pralni stroji, hladilniki, kolesa in podobno). Omenimo to mimogrede, ker se proti takemu načinu prodaje doslej nihče ni oglašil.

Ceprav smo govorili o varčevanju in potrošniških posojilih skupaj, je težko pogniti o tem vprašanju kakke skupne zaključke. Nekateri varčujejo in vlagajo, ker bi si radi nekaj nabavili ali zgradili, drugi si sposojajo, ker nujno potrebujejo ta ali oni predmet ali blago. Temu pravimo tudi prisilno varčevanje od trenutka, ko banka odtrguje del plače. Kot pozitivno pri varčevanju bi omenili stalen porast števila vlagateljev in vlog in napore zavodov, da bi njihovo število oziroma zneske še bolj povečali. V našem gospodarstvu varčevanje sicer še nima tiste vloge kot drugod, ko so hranilne vloge za velike denarne zavode glavni vir sredstev za nadaljnje plasiranje v gospodarstvo. Pri nas je težišče drugod, saj predstavljajo hranilne vloge pri bankah komaj (vzemimo Slovenijo) nekaj nad 5% njihovih sredstev. Lahko pa ta odstotek še znatno zvišamo, za kar so zlasti poklicane komunalne banke in hranilnice ter nove uvedena poštna hranilna služba. Pomen potrošniških kreditov je za naše gospodarstvo vsekakor znaten, saj so postali potrošniški krediti sestavni del naše gospodarske politike za uravnavanje ponudbe in povpraševanja na tržišču.

Zaključek obiska naših poslancev v Nemčiji

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Jugoslovska parlamentarna delegacija je danes prispela iz Hamburga v Frankfurt. Predsednik frankfurtske občine Leiske ji je priredil v hotelu »Frankfurterhof« kosilo in ji na njem zaželel dobrodoščilo. Vodja delegacije Moša Pijade se mu je zahvalil.

Na frankfurtskem letališču se je zbrala vsa jugoslovska kolonija od otrok pa do najstarejših, da bi pozdravili predsednika

Zvezne ljudske skupščine in ostale člane delegacije. Delegacija je sprejel tudi odpravnik poslov jugoslovskega veleposlanstva v Bonnu Djuro Jovič.

Danes popoldne je bil zaključen uradni del obiska jugoslovske parlamentarne delegacije v Zahodni Nemčiji. Kolikor bo delegator ostalo časa do odhoda v Jugoslavijo, si bodo ogledali Frankfurt, ki je znano nemško trgovsko središče ter njegove znamenitosti.

Nocoj je Moša Pijade sprejel jugoslovske uslužbenke v Frankfurtu, skupaj s člani njihovih družin.

Jugoslovske parlamentarne poslance obiskali Bonn, Koblenz, Köln, Braunschweig, Wolfsburg, Hamburg in Frankfurt ter se sestali z najuglednejšimi zahodnonemškimi političnimi osebnostmi, tako s predsednikom Zveznega zbora dr. Gerstenmayerjem, vodji parlamentarnih frakcij, predsedniki odborov Zveznega zbora, zunanjim ministrom Brentanom in drugimi člani vlade. Delegacija je sprejel tudi predsednik republike dr. Heuss. O. M.

Pred konferenco o Tangerju

Pariz, 1. okt. (Tanjug) Francoška vlada je danes privolila v udeležbo na mednarodni konferenci, na kateri bodo razpravljali o prihodnosti tangerske internacionalne cone. Tanger je največje maroško pristanišče. Konferenco je sklicala maroška vlada, začela pa naj bi se 8. oktobra. Na konferenci naj bi sodelovale ZDA, Francija, Španija, Velika Britanija, Nizozemska, Belgija, Portugalska in Italija, ki že leta tvorijo »mednarodni nadzorstveni svet« za Tanger. Maroška vlada na konferenco ni povabila Sovjetske zveze, Nemčije in Švedske, ki so l. 1906 prav tako podpisale konvencijo o Tangerju. Konvencijo naj bi na tej konferenci razveljavili. Maroku naj bi priznali polno suverenost nad Tangerjem. Maroška vlada bi dovolila tujim državam svobodno uporabljanje pristanišča.

Arabska pritožba pri OZN zaradi incidentov v Palestini?

Kairo, 1. okt. (AP) Jordanski veleposlanik v Kairu je izjavil, da arabske dežele proučujejo možnost pritožbe Varnostnemu svetu zaradi napada, ki so ga minuli teden izvedle izraelske čete na jordanski vojaški položaj nedaleč od Jeruzalema. Prav tako razpravljajo v tej zvezi o sestanku vojaških predstavnikov arabskih dežel, ki naj bi bil v Amanu. Jordanski veleposlanik je bil včeraj pri zunanjem ministru Favziju in se z njim razgovarjal o teh vprašanjih.

Nova preizkušnja

v prizadevanju za enotnost italijanskih socialistov

Rim, 1. okt. (Tanjug) Centralni komitee Socialistične stranke in CK KP Italije sta danes končala svoj zasedanj v Rimu. Vodstvo obeh strank je formuliralo stališča v zvezi z izgledi za socialistično enotnost v Italiji.

Centralni komitee Nennijeve socialistične stranke je obirno razpravljalo o načinu in političnih pogojih združitve z italijanskim socialnodemokratsko stranko. Člani CK so se v glavnem opredelili v dva tabora. Prvi zastopa gledišče, da združitve s socialnimi demokrati ne gre uresničiti za ceno prekinitve sodelovanja s komunisti. Drugi tabor pa zahteva združitve s socialdemokrati celo za ceno poslabšanja odnosov s komunisti. Prevladala je prva struja in je v resoluciji rečeno, da so socialisti pripravljeni na enotnost s socialnimi demokrati, vendar na »enotnost v okviru enotnosti vseh delavskih sil«.

Podobno stališče je do teh problemov zavzel tudi CK KPI. V svojem zaključnem govoru je Togliatti dejal, da združitve s socialisti ne sme biti cena za raz-

cep v sodelovanju delavskih strank.

Odmev v ostalih političnih strankah je bil glede na to stališče zelo živahen. Med demokrati prihajata do izraza dve gledišči. Eni so za razbitje štirstrankske vladne koalicije in ustvaritve socialistične enotnosti kot pripravo za sodelovanje med demokrati in socialističnimi strankami, medtem ko drugi nasprotujejo združitvi socialistov in zahtevajo nadaljevanje štirstrankske politike centra. Šele kongres demokratičnej, ki bo sredi tega meseca, bo pokazal, katero gledišče ima večino v stranki.

Kar se tiče liberalcev, je sekretar stranke Malagodi zapretil demokratičnom, da bo odpovedal sodelovanje, če bodo podpirali združitve socialistov.

KONGRES V LYONU

naj bi napravil konec krizi v vrstah francoskih radikalnih socialistov

Pariz, 1. okt. (Tanjug) Nove spremembe v Radikalno-socialistični stranki so danes znova opozorile na hudo krizo, ki jo preživlja ta majhna, toda pomembna stranka francoskega parlamentarnega centra. Na današnjih posvetovanjih po okrajih, pred splošnim kongresom stranke, ki se

Edouard Herriot

bo začel čez deset dni v Lyonu, se je znatno število pokrajinskih organizacij izreklo za kolektivno vodstvo in za ponovni sprejem »vseh izključenih upornikov« v stranko. Resolucijo v tem smislu je podpisalo 24 od 36 radikalnih poslancev, ki zahtevajo od

Obsodba sueške politike

Hugh Gaitskell znova izvoljen za voditelja stranke

London, 1. okt. (Tanjug) Na 55. konferenci Laburistične stranke, ki se je začela v Blackpoolu ob navzočnosti okrog 1300 delegatov, je predsednik konferencie Gooch ostro napadel politiko konservativne vlade, ki »prehaja iz ene krize v drugo«. Vlado sta ohromila neodločnost ter vztrajanje na nekdanjih zablodah. »Zaradi tega ni čudno,« je dejal Gooch, »da je javnost v obeh svetovnih vojnah izgubila. V sueškem sporu nas je vlada privela na rob vojne, v nevarnost, da nas ožigosajo kot agresorje. Suez je bil zadnji med mnogimi neuspehi naše politike.«

Konferenca se je danes največ ukvarjala s sueškim vprašanjem. Izredna resolucija o tem vprašanju, ki je bila na dnevnem redu konferencie, obsoja vlado zaradi njene sueške politike in terja, da mora biti v skladu z ustavno listino OZN.

V razpravi o tej resoluciji je govoril tudi vodja stranke Gaitskell in poudaril, da je vlada zares mislila na vojno. »Celo zdaj, po več tednih, še zmeraj ni dala

jasnega zagotovila, da bo uporabila silo le v sporazumu z OZN. Ne mi, temveč konservativna vlada je omajala enotnost naroda s svojo politiko sile. Mi nismo proti nacionalizaciji prekopa, prav tako pa tudi nismo nikoli rekli, da ima katerakoli država neomejene pravice nad katerokoli mednarodno vodno potjo in da lahko ogroža pravice drugih dežel. Če tudi obojamo način, na kakršnen je predsednik Naser nacionaliziral sueško družbo, vendar njegovo dejanje ne opravičuje uporabe oborožene sile proti Egiptu.« — Gaitskellu so delegati živahno pritrdjevali.

Razen resolucije o Suezu so na konferenci sprejeli tudi resolucijo Unije rudarjev, ki napada vlado, ker je s svojo politiko v zadnjih petih letih privedla do tega, da preti deželi gospodarska kriza. V razpravah o obeh resolucijah je na konferenci prišlo do izraza enotno stališče laburistov proti vladi.

V razpravi o političnem dokumentu »osebna svoboda«, pa so prišla do izraza nekatera nasprot-

na gledišča. Predsednik lokalne organizacije za Ilington je predlagal resolucijo, v kateri je izraženo razočaranje nad to listino, ker dejansko ne ureja vprašanja osebne svobode spriču vse večje odgovornosti vsakega posameznika do sohravljajnov. Delegat strojnih delavcev je zahteval, da bi moral biti dokument v skladu z idejami socialistične družbe. Namestnik voditelja stranke Griffiths pa je izjavil, da pripravljajo nove dokumente o laburistični politiki za prihodnjo konferenco, in da bo nacionalni izvršni odbor upošteval vse pripombe in kritike. O dokumentu »osebna svoboda« je bilo rečeno, da ga bodo ponovno proučili, predlagano resolucijo pa so zavrnili.

Za voditelja stranke so na konferenci znova izvolili Hugh Gaitskella.

Gospodarsko ozadje

ameriških ugovorov proti sovjetsko-japonskemu sporazumu

Washington, 1. okt. (Tanjug) Sovjetsko-japonski preliminarni sporazum o prenehanju vojnega stanja in ureditvi medsebojnih diplomatskih odnosov tolačijo v washingtonskih diplomatskih krogih kot ugoden dogodek za Hatojamovo vlado. To sklepajo iz dejstva, da je ZSSR objavila Japonski, da bo podprla njeno kandidaturu za sprejem v OZN in da je privolila v sklenitev sporazuma o ribarjenju, da pa Japonska pri tem ni priznala Sovjetski zvezi Kurilskih otokov, marveč si je izgovorila pogajanja za ureditev tega vprašanja za kdaj pozneje. Ta odgovoritev je razumljiva, ker so ZDA Japonski sporočile, da bi utegnile popuščanje Sovjetski zvezi v tej stvari privesti do ameriške zahteve po enakem popuščanju glede otoka Okinave, na katerem so zdaj ameriška vojaška oporišča.

Na drugi strani pa v uradnih krogih izražajo bojazen, da bi utegnila ureditev stikov z ZSSR okrepiti močno težnjo japonskih vladnih krogov in javnosti po zmanjšanju ameriškega vpliva in ohraniti Japonsko, da bi se odločila za nevtralnost. Pri tem mislijo na možnost zblizanja z LR Kitajsko zlasti na gospodarskem

področju, kar je posebno važno za preskrbo japonske industrije s surovinami s tega tradicionalnega trga.

Za večino svoje zunanje trgovine je Japonska zdaj navezana na ZDA in zato je docela v odvisnem položaju nasproti njim. Japonska mora vse svoje potrebe po bombažu in premogu, v znatni meri pa tudi po živilih kriti v ZDA. Zato je ameriška vlada s polnim razumevanjem sprejela nedavni protest japonske vlade zaradi diskriminacijskih ukrepov proti uvozu japonskih tekstilij v ZDA. Do protesta je prišlo zaradi sklepa dveh ameriških zveznih držav — Južne Karoline in Alabame, ki sta za zaščito svoje industrije odredili, da morajo vse japonsko tekstilno blago v prodaji označiti, od kod izvira. Japonci so se pritožili, da takšen ukrep praktično onemogoča prodajo njihovega glavnega izvoznega blaga, kar je povzročilo zmanjšanje uvoza v ZDA. V zvezi s to japonsko pritožbo je ameriška vlada sporočila, da ni nobene možnosti za intervencijo brez posebnega sklepa Kongresa. Ameriška vlada pa pri tem ni napovedala, da bo zahtevala podobno intervencijo. Ameriški tisk tega primera sploh ni zabeležil, pač pa je na široko komentiral zadnji sovjetsko-japonski sporazum.

Pogajanja o umiku Američanov z Islandije

Washington, 1. okt. (AP) — Islandski zunanji minister Jonsen je prispel v Washington, kjer bo z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom proučil vprašanje umika ameriških čet z Islandije.

Pred nekaj meseci je islandski parlament sprejel resolucijo, ki terja, naj se ameriške čete umaknejo z otoka. Okrog 4000 pripadnikov ameriške vojske na Islandiji je zbranih največ na velikem letalskem oporišču Keflavik, ki je ena izmed najvažnejših točk v obrambnem sistemu Atlantske zveze. Te ameriške čete so tu hkrati tudi kot pripadniki vojaških sil Atlantske zveze ter sta doslej tako svet Atlantske zveze kot ameriška vlada nasprotovala njihovemu umiku z otoka.

Novi predsednik Paname

Panama, 1. okt. (AP) Danes je svečano prevzel državniške posle novoizvoljeni panamski predsednik Ernesto de la Guardia. Volitve so bile maja in na njih je La Guardia zmagal kot kandidat Administrativne stranke. Svečanosti so se udeležile posebne diplomatske misije iz 45 držav. Ob tej priložnosti so voditelji diplomatskih misij 50 držav izročili svoja akreditivna pisma novemu predsedniku. Med njimi je tudi novoimenovani egiptovski veleposlanik.

BLOKOVSKA POLITIKA hromi nemške sindikate

Kanceler Adenauer na kongresu DGB — Našim novinarjem dostop prepovedan

(Od našega stalnega dopisnika)

Hamburg, 1. okt. Tu se je davi začel IV. kongres Zveze nemških sindikatov (DGB). Na začetku kongresa je med drugim govoril kanceler Adenauer, ki je hotel s svojo navzočnostjo poudariti, da pripisuje vlada »sindikalnemu gibanju velik pomen. Dosedanji predsednik DGB Walter Freytag zaradi bolezni ni prišel na kongres. Za njegovega naslednika bo izvoljen socialno-demokratski poslanec Willy Richter, sedanjí referent za socialno politiko v predsedstvu sindikatov. DGB bo v naslednjem obdobju osredotočila svoje delo na ožje področje socialne politike in vsakdanja praktična sindikalna vprašanja.

Na hamburškem kongresu se vsekakor ne bodo ponovili takšni prizori, do kakršnih je prišlo pred dvema letoma na kongresu v Frankfurtu, kjer je govoril prof. Agartz o bolj borbeni in odločnejši sindikalni politiki in mu je večina delegatov ploskala. Prof. Agartz pa zdaj ni med prijavljenimi govorniki-referenti. Pred desetimi meseci so mu odvzeli vse odgovorne funkcije, ker se je bil preveč približal ekstremni levici.

Glavna tema na tem kongresu bo boj za skrajšanje delovnega časa ter zvišanje mezd in plač. Nemške sindikalne organizacije so poslale kongresu nad 370 resolucij o notranji in zunanji politiki. Kongres bo trajal šest dni in po običajni praksi »ne bo dovolj čas«, da bi jih vse obravnavali. Zanimivo je, da dopisnikov jugoslovskega sindikata v Zahodni Nemčiji niso pripustili na kongres. Eden izmed podpredsednikov DGB je namreč izjavil, da ni dovoljen dostop na kongres ljudem, ki prihajajo iz dežel, kjer ni sindikalnih svobod. To ka-

že, da se vodstvo DGB v svoji zunanje-politični koncepciji nikakor ne more osvoboditi spon blokovskih sindikalnih političnih nazorov. Velika večina članstva pa takšnega stališča ne odobrava, marveč, nasprotno, meni, da je to glavna rana organizacije nemških delavcev. O. Milčević

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT

30.000 TONSKI TANKER NA PREKOPU
Port Said, 1. okt. (Reuter). Včeraj je plul po Sueškem prekopu ladjski tanker »Spiras Niarkose«, največja ladja, kar jih je plulo po prekopu, odkar so se umaknili tuji piloti. To ladjo je skupaj s konvojem 27 ladij vodil po prekopu eden najboljših egiptovskih pilotov »Spiras Niarkose« ima tonžo 30.159 registrskih brutto ton, lahko prevaža 42.000 ton nafte.

SZ

INDUSTRIJI IN TRGOVCI IZ ZDA
Moskva, 1. okt. Radio poroča, da bo 4. oktobra prispela v Sovjetsko zvezo skupina 50 ameriških in kanadskih industrijev in trgovcev strokovnjakov. Med njimi so tudi strokovnjaki kemične industrije ter tobaka in gume.

AVSTRILIJA

PEKI V STAVKI
Dunaj, 1. okt. (Reuter). Avstrijski peki so danes začeli stavkati; zahtevajo zvišanje mezd, pri čemer pa naj bi cene kruha ostale nespremenjene. Peki so preskrbeli s kruhom samo bolničarje.

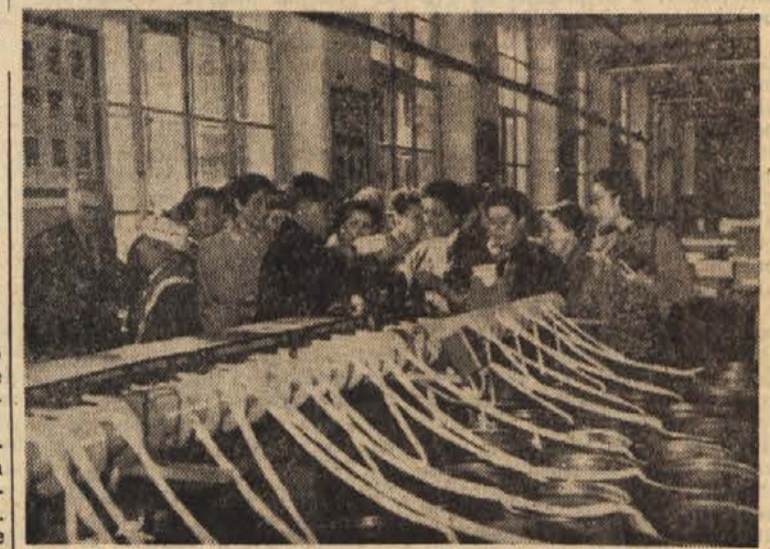
TURCIJA

ARHEOLOŠKA NAJDBA
Ankara, 1. okt. (AFP). Arheologi, ki proučujejo izkopanine v okolici Efeza, so našli kip artemidske Diane. Gre za kopijo slovitega grškega originala, ki ga doslej še niso našli. Kip,

Bolgarski gostje v Litostroju

Postojna, 1. okt. (Tanjug). Delegacija Narodnega sobranja Bolgarije si je davi ogledala Titove zavode »Litostroj« v Ljubljani, potem pa je odpotovala v Postojno. V Postojni sta bolgarske ljudske poslance sprejela predsednik OLO Koper Albin Dujc in predsednik OLO Postojne Jože Baša. Po ogledu Postojnske jame so priredili gostom kosilo v Jamski restavraciji. Bolgarska delegacija je potem odpotovala na Reko, od koder se je odpeljala z ladjo »Partizanko« proti Splitu, kamor prispe jutri zjutraj.

Delegacija Narodnega sobranja Bolgarije s članom prezidija Narodnega sobranja Todorom Živkovom na čelu se mudi že deset dni v naši državi. V tem času je obiskala nekatera mesta v Srbiji in Makedoniji. V Sloveniji pa se je mudila tri dni. Po obisku Splita in Zagreba odpotojuje člani Sobranja v Beograd, od koder se 8. oktobra vrnejo v Sofijo.

V Moskvi je bil te dni seminar o enakopravnosti sovjetskih žena. Kot gostje so sega udeležile delegatke ženskih organizacij iz raznih dežel, med njimi tudi tovarišica Mitra Mitrović iz Beograda. Na sliki: gostje si ogledujejo naprave in delo v neki moskovski tovarni

ANGLEŠKA GOSPODARSKA POLITIKA

med interesi Britanske skupnosti in zahodnoevropskim gospodarskim združevanjem

London, 1. oktobra (Reuter). — Na včerajšnjem sestanku finančnih ministrov dežel Britanske skupnosti so sklenili, da bodo temeljito proučili načrt o morebitnih tesnejših trgovinskih vezeh med Veliko Britanijo in Zahodno Evropo. Načrt zadeva svobodno trgovino, skupni trg in carinsko unijo ob zmanjšanju in ukinitvi dosedanjih omejitev. S temi problemi se prav zdaj ukvarjajo dežele tako imenovane »messinske skupine« (po zadnjem sestanku v

Messini) — Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luksemburška.

Na včerajšnjem sestanku ministrov Britanske skupnosti niso ne sprejeli, ne zahtevali kakih posebnih obveznosti. Finančni ministri so obvestili angleškega finančnega ministra, da bodo proučili načrt, ki ga je Macmillan obrazložil v svojem govoru. Pri tem je izjavil, da angleška vlada glede tega načrta še ni sprejela nobenega sklepa, ker se je postavila na stališče, da je treba to vprašanje najprej proučiti v okviru Britanske skupnosti. Macmillan je opozoril tudi na možnost, da bi se skandinavске dežele, Švica in še nekatere druge evropske dežele tako ali drugače pridružile načrtu o svobodni trgovini.

Po sestanku finančnih ministrov Britanske skupnosti so objavili sinoči uradno poročilo, v katerem je rečeno, da so ministri proučili možne oblike združevanja messinske skupine dežel in drugih dežel, članic Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje. Pričakujejo, da bodo prve sklepe vlad dežel Britanske skupnosti sporočili čez mesec dni.

ZAHODNA NEMCIJA

DOENITZA SO IZPUSTILI
Berlin, 1. okt. (Reuter). Bivšega velikega admirala nacistične mornarice Karla Dönitza so davi izpustili iz ječe po desetih letih zapora, na kolikor ga je kot vojnega zločinca leta 1946 obsodilo nürnberško sodišče. Dönitz je bil zaprt v Spandau, zavezniškem zaporu, v katerem so zaprti veliki vojni zločinci, med njimi tudi še Rudolf Hess in Walter Funk, ki sta obsojena na doživetno roko, in Albert Speer in Baldur von Schirach, obsojena vsak na 20 let robove. Dönitz bo danes odpotoval iz Berlina v Zahodno Nemčijo.

VELIKA BRITANIJA

REAKTIVNO LETALO TREŠČILO
London, 1. okt. (AFP). Največji in najmodernejši britanski reaktivni bombnik »Vulcan« je davi, ko se je vračal s poleta v Novo Zelandijo in Avstralijo, tresel na londonsko letališče. Letalo je eksplodiralo tik nad zemljo in se je potem vnelo. Ubili so bili štirje letalci, medtem ko je poveljnik britanskega bombnega letalstva maršal Harry Broadhurst, ki je vodil letalo, ostal živ. Dobil je poškodbe na nogah. Ob času nesreče je bila zelo gosta megla in padal je močan dež. Bombnik se je hitro spuščal, zaradi slabega vremena pa so ga opazili šele v zadnjem trenutku, tako da mu niso mogli več dati običajnih navodil za pristano.

DNEVNE NOVICE

Odrediva tombola. V nedeljo, dne 1. oktobra ob 14.30 na stadionu Odreda ob Titovi cesti. Vrednost dobitkov 700.000 din. Tablice po 50 din.

Turistično društvo Ljubljana vabi vse zainteresirane na zadnja ogleda ljubljanske okolice, in sicer v soboto, dne 4. oktobra ob 14.30 krajev Skofja Loka in Kranjske ter v nedeljo, dne 5. oktobra v Gorenjsko (Taborska Jama), Viharna gora. Poizvedo z odhodom v jutranjih urah. Oba ogleda vodi prof. Sumi. Informacije in prijave v društveni pisarni od četrtka, 4. oktobra dalje. — Vabljeni!

UKO, umetno-kovinska obrt, Kropa (prej Plemen, Kropa), razsvetljava na izmenem sejmu v Ljubljani od dne 28. septembra do 7. oktobra. Naslov: UKO, Kropa.

Tedni mednarodnega jezika esperanta za začetnike se bo začel v torek, 2. oktobra ob 19 na klasični gimnaziji, sobota 6. Lahko se še prijavi.

FLEX v hišo! FLEX v potno torbo! Mestni mednarodni klub vsak čas, za nobene skrbi, če imaš FLEX!

Kvaliteta odloča! Teint Bell Rožno mleko je bilo nujno potrebno našim ženam. Teint Bell Rožno mleko dobiti kjer imajo kvaliteto kozmetike.

Ljubljanski podružnica Društva strojnih inženirjev in tehnikov prireja predavanja iz tehničnih filmov v predavalnici št. 59, oddelek za stroje in mehaniko, 28. Predavalji bomo tehnološke filme, grobo vrtnje, izdelava polizastega zobnika, strgarski noži s trdnimi in druge po izbiri.

Zaradi popravil na prenosnih napravah bodo od 4. do 13. oktobra od 2. do predvidoma 15 brez električne energije odjemalci, ki se napajajo iz trafice postaj Sovodeni in Otalež. — Elektro — Ljubljana okolica.

Vpisovanje v dopisne tečaje iz omag knjigovodstva, višje stopnje knjigovodstva (proizvodni ali trgovni), v gostinstvo in poslovno korešpondenco bo do 12. oktobra 1956. Vsa poljarska in prospekti zahtevajo od Ljudske univerze v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3-III.

PREDAVANJA
Urbanistično društvo Slovenije vabi na predavanje ing. Paula Hazmuka o industrijskih odpadnih vodah, ki bodo v torek, dne 2. oktobra ob 20 v dvorani Zavoda za socialno zavarovanje, Kidričeva 5.

KONCERTI
Naknadni vpis za modri in beli abonma bo v koncertni direktorji dne 2. in 3. oktobra od 10-12. Dvignite rezervirane abonmajske izkaznice!
Danes še sprejema Slovenska filharmonija lanske abonente, ki se bodo abonentirali na vse tri abonmaje, 3. in 4. oktobra bo vpisovalci ostale lanske abonente. Vpisovanje za nove abonente, ki bodo vzel vse tri abonmaje, bo 5. in 6. oktobra, za ostale pa 8. in 9. oktobra, vedno od 10-13 in od 17 do 18.30.

GLEDALIŠČA
SLOV. NARODNE GLEDALIŠČE
DRAMA
Sreda, 3. oktobra ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina. Abonma G.
Četrtek, 4. oktobra ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina. Abonma H.
Petek, 5. oktobra ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina. Abonma U.
Sobota, 6. oktobra ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina. Abonma K.

OPERA
Četrtek, 4. oktobra ob 20: Puccini: »Tosca. Delno zaključena predstava za delegate III. kongresa ginekolov Jugoslavije. — (V prodaji budo deloma balkonski in galerijski sedeži in stojšča.)
Statisti, ki sodelujejo pri »Tosci«, imajo gane, v torek, ob 19. uri v Operi vajo.

BENTAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Abonma za sezono 1956-57 je razpisano. Vpisovanje abonmaja je za stare abonente od ponedeljka, dne 3. oktobra ob vključno srede, dne 1. oktobra, za nove abonente pa od četrtka, dne 4. oktobra dalje, in sicer v pisarni gledališča v Mestnem domu od 10-12 in od 16-18. Abonma se lahko naroči tudi po telefonu na št. 32-860.

IZ MURSKÉ SOBOTE
KINO
»PARK«: Ameriški film: »Zrtvovali«, v glavni vlogi John Wayne, Robert Montgomery in Donna Reed.

IZ ŽALCA
KINO
Ameriški film: »Na razpotju«. — Predstava ob 19.30. V glavni vlogi Bette Davis.

»AVTO« - KOČEVJE
Na osnovi tarifnega pravilnika
za leto 1955 člen 77, 78 in 79 pozivamo vse delavce in uslužbence, ki so prekinili službeno razmerje v letu 1955, da dvignejo delež dobička

Do deleža pri dobičku so upravičeni:
a) tisti, ki so bili v letu 1955 zaposleni 9 mesecev in jim je delovno razmerje prenehalo po njihovi odločitvi;
b) tisti, ki so bili v letu 1955 zaposleni najmanj 6 mesecev pa jim je delovno razmerje prenehalo po odločitvi podjetja, zaradi upokojitve, smrti, odsluženja kadrovskega roka in tako dalje.

Do deleža pri dobičku niso upravičeni tisti delavci, ki jim je delovno razmerje prenehalo:
a) zaradi disciplinskega ali sodno kazenskega dejanja;
b) če so brez odločitve zapustili delo.

Zahtevki delavcev in uslužbencev zapadejo v roku treh mesecev od objave tega poziva.

»AVTO«
splošno avtoprevoznništvo
Kočevje
3741

Lista izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181 — Notranje politična — gospodarska rubrika Tomšičeva 1/III, telefon 20-507 — Kulturna rubrika Nazorjeva ulica 10/II, telefon 21-807 — Uprava: Kopitarjeva ulica 2, telefon 39-181 — Telefon za naročnino in oglaševanje na Titovi cesti 22-322 — Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din — Tekoči račun 60-KB-2-1393 — Poštni predal 42 — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisi se ne vračajo

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
Torek, 2. oktobra ob 16: Skufca: »Jančko in Metka«. V počastitev Tedna otroka.
Opozarjamo vse šolske in izvenšolske otroke, da je v počastitev Tedna matere in otroka znižana vstopnina na 20 din. Izvenkranjske šole naj javijo svoje zahteve zaključnih predstav do 1. oktobra Upravi Prešernovega gledališča v Kranju.

KINO
»STORŽIC«: Nemški film: »Lažni Adams«. Predstava ob 16, 18 in 20.
»TRIGLAV«: Prilasko: Italij. barvni film: »Turek Napolitane«. V glavni vlogi Toto. Predstava ob 19.30.
»SVOBODA«: Ameriški film: »Štirinajst ur«. Predstava ob 19.

Z BLEDA
KINO
Ameriški barvni film: »Veselo izkrcavanje«. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Mickey Rooney.

Z JESENIC IN OKOLICE
Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Avgust Tamcar, Gosposvetska 23, telefon 278.

RADIO: Premiera ameriškega filma: »Upor na ladji Baunti«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Clark Gable. Samo danes.
»PLAVZE«: Ameriški film: »Dama s kameljami«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Greta Garbo in Robert Taylor. Danes zadnjkrat.

VESTI IZ TRBOVELJ
KINO
»SVOBODA-TRBOVELJE II.«: Ameriški film: »Povest o črnem zlatu«. V glavni vlogi Gary Cooper, Barbara Stanwick, Anthony Quinn in Ruth Roman.

Vesti iz Maribora

DEZURNA LEKARNA
Torek, dne 2. oktobra: lekarna »Tabors, Trg revolucije 3.
Sreda, dne 3. oktobra: lekarna »Melje, Meljska cesta 2.

KINO
PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Pesem zlatega zapada.«
UDARNIK: Angliški film: »Razdvojen srce.«
Umetnostna galerija. Razstava risb, skulpture, plastike Gabrijele Kolbiča. Razstava je odprta dnevno od 9-17 do 14. oktobra.

RODILE SO: Marija Božič, 25 let, trgovka — Majo: Silva Černež, 24 let, nevijska — Mihel: Zofija Furek, 29 let, gospodinja. Sp. Hoče — Janeza: Pavla Galunčič, 22 let, gospodinja. Zg. Dobrone — Venčeslava: Marija Holczer, 30 let, gospodinja — Marica: Ivanka Jelen, 20 let, (zap. delavka) — Boris: Jožeta Gešla, 26 let, kuharica, Ruše — Marijana: Marija Mežvar, 31 let, knjigovodkinja, Ruše — Marijana: Stefanija Bohar, 31 let, gospodinja, Vrholc — Stefanija: Elizabeta Škratek, 19 let, poljedelka, Svedina — Marijano: Neža Zapletal, 26 let, gospodinja, Hoče — Otmarja: Ana Belec, 22 let, uslužbenka, Andrej: Katarina Pekar, 30 let, gospodinja — Bogomira: Ana Planinšek, 25 let, med. laborant — Darjo: Stefanija Toplak, 24 let, žerjavovodkinja — Mirana: Zofija Kranjc, 28 let, učiteljica — Julijo: Kristina Vogrin, 25 let, gospodinja. Zg. Voličina — Maksimilijana: Jožefa Sildenfeld, 22 let, gospodinja, Lufinski dol — Rozika: Rozina Čuček, 27 let, gospodinja, Voličina — Vero: Vera Čapl, 22 let, bolničarka, Zg. Velka — Darka.

UMRLI SO: Terezija Koren roj. Kranjc, 73 let, druž. upokojenka; Avgust Trojner, 81 let, upokojenec; Alojzija Dobrovnik roj. Vegrinec, 61 let, gospodinja; Hedvika Kukol, 1 leto, hči loferja; Rotnja: Janez Galun, 66 let, posestnik; Stoperce: Marija Korosec rojena Kos, 59 let, gospodinja; Ljudmila Grobovšek roj. Irgl, 66 let, druž. upok.; Marjeta Kranjc roj. Volk, 93 let, gospodinja; Viljemina Koler roj. Jleha, 77 let, os. upokojenka; Elizabeta Pezdšek, 60 let, upokojenka; Jera Malc rojena Kranjc, 79 let, druž. upokojenka; Ida Tomž roj. Rebanšek, 33 let, tov. delavka; Jakob Praec, 71 let, trgovec v pok.; Marija Konstrun rojena Žoher, 84 let, druž. upokojenka; Ivan Vidmar, 73 let, magister farm. v pokoju.

DROBNI OGLASI
TAKOJ DOBE SLUŽBO kvalificiran pislar za kovinske in lesne izdelke, dva tehnika lesne stroke, perfektna strojejska in stenografka z znanjem nemščine. Ponudbe poslati na »Elana, Begunje na Gorenjskem«

CELJSKE VESTI
CELJSKO GLEDALIŠČE
Torek, 2. oktobra ob 20: A. P. Cehov: »Stare ruske šale«. Torkov abonma in izven.
Sreda, 3. oktobra ob 18: Sofoklej: »Antigona«. II. srednješolski abonma.
Četrtek, 4. oktobra ob 19.30: Sofoklej: »Antigona«. Gostovanje v Vojniku.
Sobota, 6. oktobra ob 20: Potrč-Grün: »Zlodi«. Zaključena predstava za Cinkarno.
Nedelja, 7. oktobra ob 14: A. P. Cehov: »Stare ruske šale«. Gostovanje v Toplišči.

KINO
»UNION«: Nemški film: »Lažni Adams«. Predstavi ob 18 in 20.
»METROPOL«: Amer. film: »Ljubzen s tujcem«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Jean Simmons in Victor Mature.

IZ ŽALCA
KINO
Ameriški film: »Na razpotju«. — Predstava ob 19.30. V glavni vlogi Bette Davis.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za torek, 2. oktobra
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (paster glasbeni sporod) — 6.30-6.40 Reklame — 7.10 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.00 Melodije iz filmov in operet — 8.30 Radijski roman — William Woods: Manuela — VII — 8.50 »Na Gorenjskem je letnec« (pisan sporod gorenjskih pesmi in plesov) — 9.15 Svez večeraj in danes (reportaža) — 9.30 Dopoldanski koncert — Franz Liszt: Tasso, simfonična pesnitev — L. van Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 2 v B-duru — G. Rossini: Potovanje v Reims, uvertura — 10.30 Jezikovni pogovori — 10.45 Lahka glasba — 11.15 Za dom in ženo — 11.30 Prijubljene klavirske skladbe — 12.00 Prireditelji slovenskih narodnih pesmi — Janko Ravnik in Matija Tomc 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Jakob Ferjan: Pripravite živino za jesen in zimo — 12.40 Aram Hatuturjan: Mankerada, suita — 13.15 Zabavna glasba — 13.50 Ad arje do arje — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Zeleni ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Tečaj francoskega jezika — 24. lekcija — 15.55 Tečaj angleškega jezika — 21. lekcija 16.10 Popoldanski koncert — Marjan Lipovšek: Simfonija za veliki orkester — 17.10 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Športni tednik — 18.30 Iz jugoslovanske solistične glasbe — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Domače aktualnosti — 20.10 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberne in ženski zbor Fr. Prošeren iz Kranja p. v. Petra Liparja — 20.30 Radijska igra — N. V. Gogolj: Plašč (prva izvedba) — 21.30 Igrajo veliki zabavni orkestri — 22.15-23.00 Iz komornih del skladateljev M. Lipovška, V. Ukmarja, I. Petriča — 22.15-23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 527.1 m (Prenos iz Zagreba)

Načrt dobitkov esperantske loterije
je prilagojen želji večine igralcev. Večje število manjših dobitkov! Zato bo več kot vsaka četrta srečka izžrebana.

VPRASAJTE ZA SREČKE esperantske loterije!

Jesenski sejmi za plemensko živino
Za rodovniško plemensko živino so razpisani sedeči sejmi, ki jih prirejajo kmetijske zadruge v vzrejnih področjih:

- I. Za sivojavno pasmo
 - 10. oktobra: Ajdovščina — za biko;
 - 11. oktobra: Ajdovščina — za krave in telice;
 - 12. oktobra: Sežana — za krave in telice;
 - 13. oktobra: Prestranek — za krave in telice;
 - 14. oktobra: Stari trg pri Rakeku — za krave in telice;
 - 15. oktobra: Vel. Lašče — za biko;
 - 17. oktobra: Vel. Lašče — za krave in telice;
 - 18. oktobra: Ribnica na Dol. — za krave in telice;
 - 19. oktobra: Dobropolje — za krave in telice;
- II. Za simentalno pasmo
 - 3. oktobra: Murska Sobota — za biko;
 - 4. oktobra: Križevci pri Ljutomeru — za krave in telice (ti sejmi so bili prvotno objavljeni za 5. in 6. oktobra).
- III. Za pingavsko pasmo
 - 13. novembra: Ormož — za biko (prvotno je ta sejem objavljen za 11. oktobra).
- IV. Za gojenjsko cikasto pasmo
 - 13. oktobra: Naklo pri Kranju — za biko;
 - 15. oktobra: Boh. Bistrica za krave in telice.
- V. Za sivo-penično pasmo
 - 10. oktobra: Sentjurij pri Celju — za biko.
- VI. Za plemenske ovce in ovne sočvarne pasme
 - 20. oktobra: Solčava.

Vsi sejmi se pričnejo ob 8 zjutraj. Na teh sejmih si kmetijske zadruge in ostali lahko nabavijo dobro plemensko živino, pridosem potrebno število plemenjakov. Dobre plemenske merjase pa si lahko nabavite v priznanih rejških središčih. O tem prejmete vsa pojasnila pri pristojnih okrajnih združnih zvezh.

Vabimo vse zainteresirane, da obiščejo plemenske sejme, kjer si lahko nabavijo potrebno plemensko živino.

Odbor za živinorejo
Glavne zadrzne zveze Slovenije

IZšla je naša velika izdaja: Zbirka vseh predpisov o taksah
S POJASNILI JOVANA M. RADULOVICA

po sistemu prostih listov, pritrjenih s patentnimi vijaki, ki omogočajo hitro in lahko zamenjavo listov oziroma vstavljanje vseh sprememb in dopolnil kakor tudi različnih osebnih beležk, pripomb itd.
Zbirka zajema zakon o taksah s pravilnikom, tarifo o sodnih taksah s pravnimi pravili, uredbi o taksah v upravnih sporih in pred gospodarskimi sodišči, zatem predpise o občinskih in posebnih taksah, različne primere iz prakse, tabele obračunanih sodnih taks s popolnimi pojasnili in vsemi spremembami in dopolnitvami sprejetimi do 1. septembra 1955.

CENA TE VELIKE IZDAJE JE SAMO 950 DINARJEV. Tiskano v latinici.
Naše prejšnje izdaje po sistemu prostih listov: Prve spremembe in dopolnila osnovne izdaje »Zbirka predpisov o davkih« s pojasnili Mihaila Štekića — cena 650 din (z vsemi novimi predpisi, spremembami in dopolnili zaključno z 28/56 štev. Uradnega lista FLRJ. Osnovno izdajo lahko dobite po 950 dinarjev).

»Devizno poslovanje« Miloša Sofrenovića in dr. Miodraga Matejića — Cena 950 dinarjev.

Naše prihodnje izdaje (redne): »Zbirka predpisov o strokovni izobrazbi delavcev v trgovini« M. Dundjerovića, D. Jevtića, D. Ristića, M. Košutića in V. Petrovića.

»Pogodba o nakupu in prodaji blaga po splošnih uzancah za promet z blagom« (z besedilom splošnih uzanc) dr. Vladimira Kapora.

Naše izdaje prodajajo vse knjigarne v FLRJ. Izvršujemo tudi posamezna naročila, samo po povzetju, brez plačila poštnine.

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«
ZALOŽNIŠKO-TISKARSKO PODJETJE
BEOGRAD — Prizrenska 6, — poštini predal 479
Telefon 27-953

3566

KINO »UNION«

Ameriški barvni film
HOUDINI
Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Tony Curtis in Janet Leigh. — Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje. Danes zadnjč.

VPRASAJTE ZA SREČKE esperantske loterije!

Jesenski sejmi za plemensko živino

Za rodovniško plemensko živino so razpisani sedeči sejmi, ki jih prirejajo kmetijske zadruge v vzrejnih področjih:

- I. Za sivojavno pasmo
 - 10. oktobra: Ajdovščina — za biko;
 - 11. oktobra: Ajdovščina — za krave in telice;
 - 12. oktobra: Sežana — za krave in telice;
 - 13. oktobra: Prestranek — za krave in telice;
 - 14. oktobra: Stari trg pri Rakeku — za krave in telice;
 - 15. oktobra: Vel. Lašče — za biko;
 - 17. oktobra: Vel. Lašče — za krave in telice;
 - 18. oktobra: Ribnica na Dol. — za krave in telice;
 - 19. oktobra: Dobropolje — za krave in telice;
- II. Za simentalno pasmo
 - 3. oktobra: Murska Sobota — za biko;
 - 4. oktobra: Križevci pri Ljutomeru — za krave in telice (ti sejmi so bili prvotno objavljeni za 5. in 6. oktobra).
- III. Za pingavsko pasmo
 - 13. novembra: Ormož — za biko (prvotno je ta sejem objavljen za 11. oktobra).
- IV. Za gojenjsko cikasto pasmo
 - 13. oktobra: Naklo pri Kranju — za biko;
 - 15. oktobra: Boh. Bistrica za krave in telice.
- V. Za sivo-penično pasmo
 - 10. oktobra: Sentjurij pri Celju — za biko.
- VI. Za plemenske ovce in ovne sočvarne pasme
 - 20. oktobra: Solčava.

Vsi sejmi se pričnejo ob 8 zjutraj. Na teh sejmih si kmetijske zadruge in ostali lahko nabavijo dobro plemensko živino, pridosem potrebno število plemenjakov. Dobre plemenske merjase pa si lahko nabavite v priznanih rejških središčih. O tem prejmete vsa pojasnila pri pristojnih okrajnih združnih zvezh.

Vabimo vse zainteresirane, da obiščejo plemenske sejme, kjer si lahko nabavijo potrebno plemensko živino.

Odbor za živinorejo
Glavne zadrzne zveze Slovenije

IZšla je naša velika izdaja: Zbirka vseh predpisov o taksah
S POJASNILI JOVANA M. RADULOVICA

po sistemu prostih listov, pritrjenih s patentnimi vijaki, ki omogočajo hitro in lahko zamenjavo listov oziroma vstavljanje vseh sprememb in dopolnil kakor tudi različnih osebnih beležk, pripomb itd.
Zbirka zajema zakon o taksah s pravilnikom, tarifo o sodnih taksah s pravnimi pravili, uredbi o taksah v upravnih sporih in pred gospodarskimi sodišči, zatem predpise o občinskih in posebnih taksah, različne primere iz prakse, tabele obračunanih sodnih taks s popolnimi pojasnili in vsemi spremembami in dopolnitvami sprejetimi do 1. septembra 1955.

CENA TE VELIKE IZDAJE JE SAMO 950 DINARJEV. Tiskano v latinici.
Naše prejšnje izdaje po sistemu prostih listov: Prve spremembe in dopolnila osnovne izdaje »Zbirka predpisov o davkih« s pojasnili Mihaila Štekića — cena 650 din (z vsemi novimi predpisi, spremembami in dopolnili zaključno z 28/56 štev. Uradnega lista FLRJ. Osnovno izdajo lahko dobite po 950 dinarjev).

»Devizno poslovanje« Miloša Sofrenovića in dr. Miodraga Matejića — Cena 950 dinarjev.

Naše prihodnje izdaje (redne): »Zbirka predpisov o strokovni izobrazbi delavcev v trgovini« M. Dundjerovića, D. Jevtića, D. Ristića, M. Košutića in V. Petrovića.

»Pogodba o nakupu in prodaji blaga po splošnih uzancah za promet z blagom« (z besedilom splošnih uzanc) dr. Vladimira Kapora.

Naše izdaje prodajajo vse knjigarne v FLRJ. Izvršujemo tudi posamezna naročila, samo po povzetju, brez plačila poštnine.

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«
ZALOŽNIŠKO-TISKARSKO PODJETJE
BEOGRAD — Prizrenska 6, — poštini predal 479
Telefon 27-953

3566

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film
»Izogibaj se Diabla«
Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Audie Murphy. Ob 16 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

VPRASAJTE ZA SREČKE esperantske loterije!

Jesenski sejmi za plemensko živino

Za rodovniško plemensko živino so razpisani sedeči sejmi, ki jih prirejajo kmetijske zadruge v vzrejnih področjih:

- I. Za sivojavno pasmo
 - 10. oktobra: Ajdovščina — za biko;
 - 11. oktobra: Ajdovščina — za krave in telice;
 - 12. oktobra: Sežana — za krave in telice;
 - 13. oktobra: Prestranek — za krave in telice;
 - 14. oktobra: Stari trg pri Rakeku — za krave in telice;
 - 15. oktobra: Vel. Lašče — za biko;
 - 17. oktobra: Vel. Lašče — za krave in telice;
 - 18. oktobra: Ribnica na Dol. — za krave in telice;
 - 19. oktobra: Dobropolje — za krave in telice;
- II. Za simentalno pasmo
 - 3. oktobra: Murska Sobota — za biko;
 - 4. oktobra: Križevci pri Ljutomeru — za krave in telice (ti sejmi so bili prvotno objavljeni za 5. in 6. oktobra).
- III. Za pingavsko pasmo
 - 13. novembra: Ormož — za biko (prvotno je ta sejem objavljen za 11. oktobra).
- IV. Za gojenjsko cikasto pasmo
 - 13. oktobra: Naklo pri Kranju — za biko;
 - 15. oktobra: Boh. Bistrica za krave in telice.
- V. Za sivo-penično pasmo
 - 10. oktobra: Sentjurij pri Celju — za biko.
- VI. Za plemenske ovce in ovne sočvarne pasme
 - 20. oktobra: Solčava.

Vsi sejmi se pričnejo ob 8 zjutraj. Na teh sejmih si kmetijske zadruge in ostali lahko nabavijo dobro plemensko živino, pridosem potrebno število plemenjakov. Dobre plemenske merjase pa si lahko nabavite v priznanih rejških središčih. O tem prejmete vsa pojasnila pri pristojnih okrajnih združnih zvezh.

Vabimo vse zainteresirane, da obiščejo plemenske sejme, kjer si lahko nabavijo potrebno plemensko živino.

Odbor za živinorejo
Glavne zadrzne zveze Slovenije

IZšla je naša velika izdaja: Zbirka vseh predpisov o taksah
S POJASNILI JOVANA M. RADULOVICA

po sistemu prostih listov, pritrjenih s patentnimi vijaki, ki omogočajo hitro in lahko zamenjavo listov oziroma vstavljanje vseh sprememb in dopolnil kakor tudi različnih osebnih beležk, pripomb itd.
Zbirka zajema zakon o taksah s pravilnikom, tarifo o sodnih taksah s pravnimi pravili, uredbi o taksah v upravnih sporih in pred gospodarskimi sodišči, zatem predpise o občinskih in posebnih taksah, različne primere iz prakse, tabele obračunanih sodnih taks s popolnimi pojasnili in vsemi spremembami in dopolnitvami sprejetimi do 1. septembra 1955.

CENA TE VELIKE IZDAJE JE SAMO 950 DINARJEV. Tiskano v latinici.
Naše prejšnje izdaje po sistemu prostih listov: Prve spremembe in dopolnila osnovne izdaje »Zbirka predpisov o davkih« s pojasnili Mihaila Štekića — cena 650 din (z vsemi novimi predpisi, spremembami in dopolnili zaključno z 28/56 štev. Uradnega lista FLRJ. Osnovno izdajo lahko dobite po 950 dinarjev).

Pol stoletja NOBELOVIH NAGRAD

OPOROKA IZNAJDITELJA DINAMITA - POL MILIJONA ŠVEDSKIH KRON LETNO - MED NAGRAJENCI JE NAJVEČ AMERIČANOV

Sredi novembra letos bo spet napočil dan, ki ga vsako leto z napetostjo pričakuje toliko ljudi: v Stockholmu in Oslu bodo prisodili Nobelove nagrade petim strokovnjakom in umetnikom.

Iz celotnega ostanka mojega premoženja naj se ustanovi sklad,« tako je zapisal Alfred Nobel, slovit kemik in iznajditelj dinamita, v svoji oporoki iz leta 1895, »obresti pa naj se vsako leto razdeli med tiste ljudi, ki so največ pripomogli k blaginji človeštva. Denar naj se razdeli na pet delov, in sicer tako, da dobi

ena tisti, ki je največ storil na področju fizike, drugega najboljši kemik, tretjega tisti, ki je našel najboljšo metodo v medicini, četrtega najuspešnejši in najboljši literat, petega pa človek, ki je največ prispeval k zbliznanju med narodi in je torej z vsemi svojimi silami delal za mir.«

Nagrade za fiziko, kemijo, medicino in literaturo deli švedska akademija znanosti, nagrado za mir pa petčlanska komisija norveškega parlamenta. Tako je določil Nobel v svoji oporoki. »Pri podelitvi nagrad naj nacionalnost ne igra nobene vloge.«

Kandidati za letošnje podelitve Nobelovih nagrad so že znani in ne more odločitev prinesiti nobenih večjih presenečenj. Le kandidatura za »nagrado miru« je v zraku in se še nič ne ve, za koga se bo odločila petorica Norvežanov.

V Oslu imajo poseben inštitut, ki vse leto zbira podatke o svetovnih politikah in javnih delavcih, ki bi prišli v poštev za nagrado miru. Preprosto poslojce se prav nič ne razlikuje od sosednjih v ulici, le da pred njim stoji Nobelov bronasti kip. Dva prostora sta posebno zanimiva v tem poslojcu: soba z zeleno mizo, za katero petorica članov parlamen-

Alfred Nobel

tarne komisije skupno s predsednikom inštituta Augustom Showom razpravlja o predlogih in določa nagrajence, ter velika dvorana, kjer pred številnim občinstvom slavnostno podeljujejo

nagrade. V tej dvorani so pred leti norveški študentje protestirali proti takratnemu Nobelovemu nagrajencu generalu Marshallu. Dvorana je po mnenju predstojnika inštituta že zdavnaj premajhna, ker se za svečano sejo zanimajo številni ljudje po svetu in ji prisostvujejo mnogi Nobelovi nagrajenci iz prejšnjih let.

Prvo nagrado za mir je dobil leta 1901 ustanovitelj mednarodnega Rdečega križa Švicar Henri Dunant. Od takrat je dobilo nagrade za mir 39 ljudi. Največ med njimi je Američanov (12); Francozi in Angleži so prejeli po osem nagrad. Med nagrajenci za literaturo vodijo Francozi, ki so dobili osem nagrad. Angleži so jih dobili šest, Američani pa štiri. V medicini vodijo Američani: podelili so jim 17 nagrad; v kemiji pa Nemci z 20 nagradami, za njimi so Angleži s petnajstimi itd.

Letos mineva 55 let od prve podelitve nagrad. Doslej se je nabralo lepo število izvoljencev: 224 velikanov duha iz 23 dežel je dobilo to veliko mednarodno priznanje. Največ nagrad (56) je šlo v Ameriko; v Nemčijo 48, Anglijo 46, Francijo 32, Švedsko 14, Svico 12 in v Avstrijo 10.

Denarja ne bo zmanjkalo. Glavnica (56 milijonov švedskih kron) je ostala nedotaknjena. Pol milijona, kolikor znašajo vse nagrade, so same letne obresti te vsote, ki je varno naložena.

STARI IZUMI

Na Koreji so imeli že v 12. stoletju bakrene črke

Mnoga velika odkritja in izumi, ki jih ocenjujemo kot pridobitve naših dni, so bili znani že pred več stoletji, nekatere pa so poznali že v antični dobi.

Med najbolj zanimivimi izumi te vrste velja omeniti indijske zračne kočije, nekakšne zrakoplove, ki so jih uporabljali Indijci v vojaške namene že pet stoletij pred našim štetjem. O lastnostih in zunanji podobi teh zrakoplovov nimajo zgodovinarji natančnejših podatkov, po indijskih kronikah pa so v tistih časih metali iz zrakoplovov eksploziv, ki je uničeval sovražni tabor. Antični bombniki so bili zelo verjetno posebni baloni, ki so z njimi prevzajali vnetljive in eksplozivne snovi.

Tiskarne so imeli na Kitajskem mnogo prej kot v Evropi. Znano je, da so Kitajci uporabljali že v 12. stoletju premične tiskarske črke iz žgane zemlje. Papir so polagali na črke, ki so jih namazali s poljubno barvo, tiskarski proces je bil torej dokaj hiter. Na Koreji so imeli bakrene črke že leta 1145.

Indijci in Mehikanci so že 2000 let pred našim štetjem pro-

izvajali nerjaveče železo. Na dvorišču velikega svetišča v indijskem Delhiju stoji 19 m visoki, spodaj 40 cm, zgoraj pa 30 cm široki steber Kutub, ki je star okoli 4000 let in tehta 1700 kilogramov. Navzlic starosti se ga še ni lotila rja. Vse do leta 1885 drugod po svetu ni bilo tako velikega kosa železa, kemična analiza pa je pokazala, da je ta steber iz čiste železne rude.

Egipčani so tkali izredno močno blago, ki so ga lepšali z »večnimi« barvami. Egipčansko blago, ki so ga našli v 4000 let starih piramidah, je še vedno močno, mehko in prožno. Aleksandrijski zdravniki so že tisoč let pred našim štetjem operirali s kovinskimi instrumenti in so uspešno delali celo cesarski rez.

Prvi taksimeter je imel kočijaž, ki ga opisuje Grk Heron. Takole pravi: »Z odometrom lahko merimo pot, ki jo prevozi kočija, ne da bi uporabljali verige ali palice.« Prevoženo pot je označevala igla na številčnici ali pa kroglice, ki so padale v posebno posodo po vsakem obratu kolesa.

Kompas so poznali Kitajci davno pred Evropejci, uporabljali pa so ga na potovanjih po puščavskih pokrajinah in že v četrtem stoletju tudi pri pomorski plovi. V Evropi niso vedeli za kompas vse do 12. stoletja.

Grški filozof Platon je izumil prvo budilko. V njegovem instrumentu je zrak proizvajal zvok v zlaženem trenutku. S to budilko je Platon klical vsako jutro ob štirih svoje učence na delo.

Stari Egipčani so uporabljali prve inkubatorje, v katerih se je lahko izvalilo 700 piščancev hkrati. Te aparate so ogrevali s suhim gnojem ali s slamo. Prav tako so imeli Egipčani oglašne deske, ki so nanje lepili objave z gumijastim lepilom. Rimljani pa so pisali objave na lesene table s črnimi ali rdečimi črkami.

Drobne ZANIMIVOSTI

TEKMOVALČEVA SMOLA

Finski tekac na kratke proge Alf Pettersson je slišal, kako ga množica gledalcev bodri, zato je tekel še hitreje. Trak je bil samo še meter od njega, zmaga mu je bila zagotovljena... Toda ko se je z zadnjimi močmi vrzel proti traku, se je spotaknil, izgubil ravnotežje in padel prek cilja, ne da bi se dotaknil traku. Na ta način je zmaga švedska štafeta. Trak je pretrgal švedski tekac Hillstom in ne Pettersson, kot so vsi pričakovali.

NI SMELA NA LASTNO PREMIERO

Karin Baal, mlada nemška igralka, ni smela v kino, dn bi prisostvovala premijeri filma, v katerem je sama igrala! V Zahodni Nemčiji so namreč mnogi filmi prepovedani za mladino pod 16 leti, med temi pa je bil tudi Karinin novi film zaradi nekaterih ekstranih prizorov, v katerih je nastopila tudi ona. Ker pa igralka še nima 16 let, ni smela gledati teh prizorov!

KACA POD PLASCEM

Potniki v detroitskem avtobusu so opazili, kako se je izpod plača nekoga sopotnika prikazala kačja glava. Nastal je preplah, avtobus je obstal. Kmalu se je vse pojasnilo: tisti človek je imel pod plaščem tri metre dolgega ušava, ki ga je ukradel v neki potujoči menažeriji. Kačo je nameraval prodati detroitskemu živalskem vrtu.

KULTURNA RAVEN NEMCEV

Presenetljive rezultate je dala uradna anketa o kulturni stopnji Nemcev; izvedli so jo pred kratkim v Zahodni Nemčiji. Tretnina nemških državljanov nima doma nobene knjige, 14% jih ima eno do deset knjig, 22% pa deset do trideset knjig. Samo eden na sto Nemcev ima več kot sto knjig. Če razen tega še upoštevamo, da so v zadnjih letih Nemci najbolj kupovali spomine raznih nacističnih generalov, si lahko predstavljamo, kakšna je njihova kulturna raven.

MORJE ODNESLO CETO VOJAKOV

Na severni obali otoka Okinava je četa ameriških vojakov pri kopanju začela nevarno morskoro strujo, ki jih je odnesla na odprto morje. Najstarejši med njimi je takoj odredil, naj se vsi primejo za roke in tako kot nekaka veriga ustavijo ne ljubo potovanje. Toda voda je bila močnejša. Enajst vojakov je utonilo, dvanajst pa so jih rešili vojaški helikopterji.

NOVA ZNAMENITOST DUNAJA

Razen novega nebotičnika in televizijskega stolpa je Dunaj dobil te dni še eno znamenitost: 150-metrski stolp iz brezovnih cevi. Stolp so postavili na velesejmskem prostoru v Pratu.

Trgovina brez vrat

V londonski ulici Strand bodo odprli veleblagovnico, ki bo glede načina graditve zanimiv arhitektonski poskus. Pročelje bo v skladu z načeli moderne arhitekture, prostori bodo preprosto urejeni in svetli, načrti zanje pa baje vsebujejo mnogo izvirnih posebnosti. Londončani so se že začeli zanimati za posebno vifodna vrata. Teh namreč v dosedanjem smislu ne bo, marveč bo trgovino ločil od zunanjega ozračja val toplega zraka, nekakšna toplotna zavesa nad vsakim vvhodom. Ponoči bodo postavili v vhode premične izložbe.

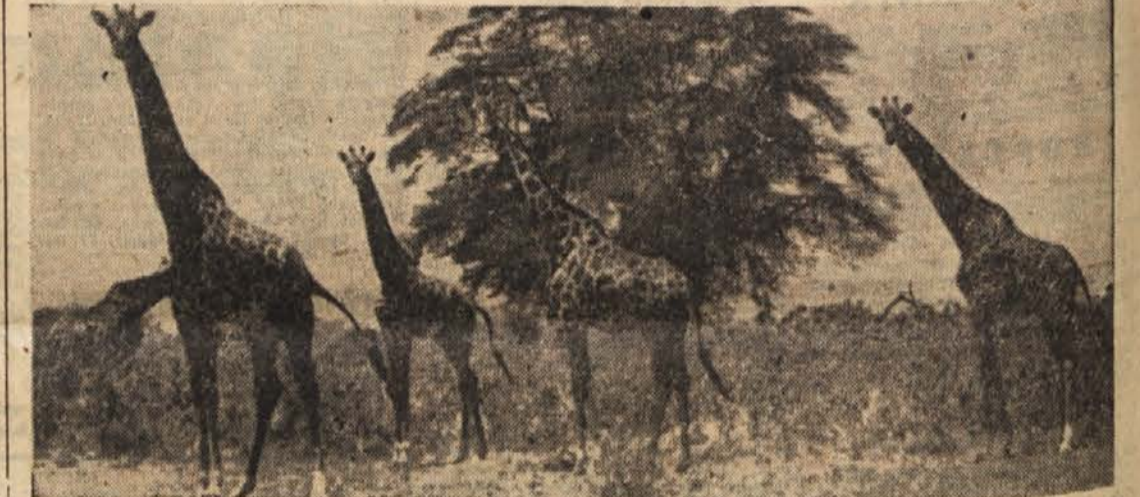
Avtomobilski promet ogroža Kolosej

Strokovnjaki so ugotovili, da avtomobilski promet v bližini slovitoga Koloseja v Rimu tako ogroža ta antični spomenik, da se bo lepega dne podrl. Zaradi tega je prometna policija te dni zaprla ceste, ki peljejo tam mimo. Kot je znano, so Kolosej dogradili leta 80 naše ere. Ko so v njem nehali nastopati gladiatorji in divje živali, je stoletja služil za kamnolom; komur koli je bilo treba kamenja za novo hišo, ga je vzel iz tega slovitoga spomenika. Postopoma so rušili stopnišča in druge dele, šele v 19. stoletju pa so ga proglasili za zgodovinski spomenik.

Rasistična blaznost

Zdravniška Zbornica Južnoafriške unije je te dni odobrila predlog nekoga svojega komiteja, naj v bodoče kri za transfuzijo ločijo po barvi krvodajalcev. Črna kri »naj bo v steklenicah s črnimi etiketami«, da je ne bi mogli uporabljati za transfuzije pri belcih. Ta sklep so zdaj predložili južnoafriškemu ministru za zdravstvo in bo, kot vse kaže, odobren. Tako so segregacijo uvedli tudi pri transfuziji, kar bo v določenih dramatičnih situacijah lahko privedlo do katastrofe. Gotovo se bodo našli v Južnoafriški uniji zdravniki, ki bodo pustili pacienta rajši umreti, kot da bi mu dali »črno kri«.

Tudi na »črni celinii, nekdanji domovini velikih zveri in ne- navadnih živali, se je v zadnjih desetletjih močno skrčila številčnost živalskega sveta, tako da so ponekod že začeli po ameriškem vzorcu urejati zaščiteni področja, tako imenovane narodne parke. Gornji posnetek kaže žirafe v severnorožiskem narodnem parku, ki je prvi svoje vrste v Afriki

Na poskusni vožnji skozi Tibet

Iz Iančoua, glavnega mesta kitajske province Kansu, je odšla prvega septembra na pot skozi Tibet kolona petih čeških kamionov. Trije kamioni so tipa »Tatra 111«, dva pa »Praga V-3s«. Med to »poskusno vožnjo« bodo preverili sposobnosti češkoslovaških avtomobilov in tovarnega prometa v visokih planinah.

Kolona, v kateri je pet šoferjev in štiri mehaniki, bo prevozila do Lhase 3000 kilometrov. Tisoč kilometrov bo vozila nad 4000 metrov. Velikanski planinski venec Tangla na meji med Činham in Tibetom bo kolona prešla na prelazu, ki je 5500 metrov visoko. Avtomobili so opremljeni tudi z avlionskimi aparati za merjenje višine in z aparati za kisik. Ekspedicija bo trajala okrog 50 dni. Pričakujejo, da bodo češkoslovaška vozila za polovico hitrejša kot sovjetski avtomobili, ki so doslej vozili na tej progi. Vožnjo bodo posneli na filmski trak.

Hawkins že na Pacifiku

Štiridesetletni Izraelc Joseph Hawkins je pred kratkim priplul v pristanišče Suva na Fidžijskih v Južnem Pacifiku. S sedem metrov dolgo jadrično potuje okrog sveta in je doslej prepotoval že dve tretjini poti. Za seboj ima že Atlantski in Tih ocean, še pred začetkom olimpijskih iger pa bo prišel v Melbourne.

Mednarodna govornica števil

Italijana Carlo Alioni in Ernesto Boella sta izumila »sistem dogovarjanja«, s katerim se bodo lahko sporazumeli pripadniki vseh narodov sveta, ne da bi se jim bilo treba učiti tujih jezikov. Sistem uporablja namesto besed številke. Beseda »ljubezen« se piše na primer s 33. Oba znana jezikoslovca trdita, da se je tega »jezika« moč naučiti v nekaj urah. Tako si bodo poslej lahko dopisovali Italijani in Afganistanci, Peruanci in Kitajci, Finci in Španci... Vse, kar je za učenje potrebno, je knjiga s ključnim sistema. Alioni in Boella sta doslej napisala ključne za italijanski, francoski, angleški in holandski jezik. Slovar obsega 999 besed.

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR PIŠE: GRAD DRAGO RIŠE: ROTVIK

100. Divje se je pognal proti površju, toda hobotnica ga je potegnila nazaj. Morala se je priljeptiti za skalo. V soju svetilke je videl, da ni velika, toda bila je žilava kot gumi. V sencih mu je razbijalo, pljuča so neizprosno terjala zraka. Ko bi imel vsaj kakšno oporo! »Vrv!« ga je prešinila rešilna misel. Lahko se oprime vrvi. Potem bo dovolj močan, da odtrga hobotnico od skale. Krepko se je oprjel vrvi in skrčil noge.

101. Doktor Plavnik je začutil, da so se lovke utrgale. Z naporom vse sile je hitel na površje. Zrak! Kakšno božansko olajšanje! Zrak je bil spet tu in mu je blaženo polnil pljuča. Hobotnica se je še vedno oklepala njegove noge. Vražja žival! Sicer pa bi bil s tem lahko računal. Hobotnica lovi ponoči. Namesto da je čepel na dnu kot fakir, bi lahko pritrldil tisto vrv prsto viseč v vodi. Spet se je krepko oprjel vrvi in se ob »Biserkinem« boku potegnil navzgor.

102. Čutil je, da so lovke začele popuščati. To je bil dež, ki je lil po njem. Sladke vode hobotnica ne prenese. Krepko je brcnil in žival se je odlepila. Slišal je, kako je pljusnila v vodo. Potem se je preobalila na krov in lovil sapo. Valovi so spet nesli čoln k obali. Videl je kakor se tovariši pripravljajo, da bi ga prestregli z nogami. Morali so biti že zelo utrujeni. Pograbil je vrv in začel krepko vleči. »Biserka« je ubogljivo sledila v sredo zaliva.